

FINANSMINISTERIET

Aftaler om finansloven

December 2019

2020

FINANSMINISTERIET

Aftaler om finansloven

December 2019

2020

Aftaler om finansloven for 2020
December 2019

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Denne publikation er udarbejdet af
Finansministeriet
Center for udgiftspolitik og modernisering
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
Telefon 3392 3333

Omslag: BGRAPHIC
Tryk: Rosendahls a/s
Oplag: 1.000
Pris: 150 kr. inkl. moms
ISBN: 978-87-93531-77-2

Elektronisk publikation:
ISBN: 978-87-93531-78-9

Publikationen kan hentes på
Finansministeriets hjemmeside
fm.dk

Indhold

Oversigt over finanslovaftalerne for 2020	5
1. Aftale om finansloven for 2020	7
2. Aftale om fordeling af forskningsreserven i 2020	45
3. Aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds og arbejdsmarkedsområdet 2020-2023.....	59

Oversigt over finanslovaftalerne for 2020

Tabel 1

Oversigt over finanslovaftalerne for 2020

	S	RV	SF	EL	V	DF	KF	ALT	NB	LA
Aftale om finansloven for 2020										
Aftale om fordeling af forskningsreserven i 2020										
Aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds og arbejdsmarkedsområdet 2020-2023										

Anm.: Blå markering betyder, at partiet deltager i den pågældende aftale. Grøn markering betyder, at partiet ikke deltager i den pågældende aftale.

Aftale mellem regeringen, Radikale
Venstre, Socialistisk Folkeparti,
Enhedslisten og Alternativet om:

Finansloven for 2020
(2. december 2019)

Hovedelementer i Aftale om finansloven for 2020

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet har indgået Aftale om finansloven for 2020. Aftaleparterne forpligter sig til at stemme for følgelovgivning, der implementerer aftalen. Aftaleparterne er enige om at gennemføre nye initiativer på følgende områder:

Styrket psykiatri

- Styrket psykiatri

Minimumsnormeringer

- Minimumsnormeringer

Flere lærere i folkeskolen

- Flere lærere i folkeskolen
- Styrkelse af den understøttende undervisning

Øvrig uddannelse

- Afskaffelse af uddannelsesloftet
- Takstløft til humanistiske, samfundsvidenskabelige, merkantile og teologiske uddannelser
- Kunstnerisk udviklingsarbejde på arkitekt- og designskoler
- Tilskud til ungdomsuddannelserne

Social, handicap, ældre og sundhed

- Omsorg og nærvær i ældreplejen
- Styrket ambulans voldsrådgivning
- Kvindekrisecentre
- Overvågning om natten til unge med svære handicap
- Forsøgsordning med jordemoderbesøg på arbejdspladsen
- Styrket efterværn til tidligere anbragte
- HPV catch-up program for drenge og unge mænd
- Reserve til videreførelse af tidligere satspuljeprojekter
- En styrket indsats mod rygning
- 1.000 flere sygeplejersker

En styrket grøn omstilling

- Danmarks Grønne Fremtidsfond
- Udtagning af landbrugsjord
- Skovfond
- Hurtigere sagsbehandling på energiområdet i Nævnenes Hus
- Styrket kapacitet i Klimarådet
- Udlægning af urørt skov
- Forundersøgelser mv. til energigør
- Styrkelse af det grønne diplomati
- Klimabistand
- Grønne busser og grøn taxikørsel
- Cykelpulje
- El-biler – annullering af afgiftsstigninger og fremme af grønne firmabiler
- Genindførelse af afgiften på PVC-folier
- Genindførelse af afgift på PVC og ftalater
- Tredobling af afgifterne på bæreposer og engangsservice i forhold til gældende niveau
- Grønne statsobligationer

Social dumping og international rekruttering

- Styrkelse af den fælles myndighedsindsats mod social dumping
- Skærpet bødestraf for virksomheders brug af illegal arbejdskraft
- Kontrol af lovfastsat krav til aflønning på vejtransportområdet
- Styrket indsats på tungvognsområdet
- Kontrol med overholdelse af statslige arbejdsklausuler
- Udbredelse af ID-kort på offentlige byggepladser
- Øget anvendelse af ANPG-kameraer
- Ny positivliste for faglærte
- Udvidelse af etableringskortordningen for nyuddannede udlændinge
- Ny opholdsordning på baggrund af arbejdsmarkedstilknytning
- Kampagne målrettet europæisk arbejdskraft, der rammes af Brexit
- Afskaffelse af deltagerbetaling på danskuddannelse til udenlandske arbejdstagere m.fl.
- Afskaffelse af opholdskravet for ret til dagpenge

Kultur

- Omprioriteringsbidraget annulleres på kulturområdet
- Copenhagen Phil – Hele Sjællands Symfoniorkester
- Danmarks Underholdningsorkester

Kollektiv trafik

- Reserve til initiativer inden for kollektiv trafik

Øvrige initiativer

- Tilskud til etablering af bredbånd
- Pulje til afklaring af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere
- Styrkelse af anklagemyndigheden
- Kvoteflygtninge
- Den Danske Ordbog
- Styrkelse af KVINFO
- Styrkelse af Danwatch
- Videreførelse af Forbrugerrådet Tænk Kemi
- Certificering og uddannelse af tolke
- Løft af LGBT Danmark
- Rådet for Grøn Omstilling
- Dyrenes vagtcentral
- Døvefilm
- Ulighedsredegørelse
- Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi
- Evaluering af handicapområdet
- Støtte til 92-gruppen
- Barselsfond for selvstændige
- En styrket indsats for at minoritetsetniske unge bliver en del af fællesskabet
- Udvidet integrationsgrunduddannelse (IGU+)
- Støtte til Forældrenes Landsorganisation
- Pulje til målrettede prioriteringer
- Effektanalyse af øget skattekontrol
- Nyt skattecenter og 250 nye medarbejdere til styrket kontrol

Øvrig finansiering mv.

- Udmøntning af centrale reserver mv.
- Justering af skatteregler vedr. nedsættelse af gæld
- Justering af skatteregler vedr. aktieavancebeskatning
- Stramning af beskatningen af leasede firmabiler
- Afskaffe hovedaktionærnedslag
- Forhøjelse af afgifterne på væddemål og onlinekasino
- Afskaffelse af forældre køb i virksomhedsordningen mv.
- Genindførsel af registreringsafgift på fly
- Indeksering af punktafgifter
- Statens indkøbsprogram
- Besparelser på statens konsulentforbrug
- Nedlæggelse af reserve til ekstraordinære indsatser i grænseområderne mv.
- Håndtering af finansieringsudstående vedrørende registreringsafgiften

Styrket psykiatri

Stadig flere mennesker får brug for hjælp i psykiatrien. Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at styrke indsatsen for de personer, der lever med psykiske lidelser eller psykisk mistrivsel. Det er imidlertid ikke alle udfordringer, der kan løftes i ét træk. Derfor igangsættes arbejdet med en 10-års plan for psykiatrien, der skal sætte en langsigtet retning for udviklingen af psykiatrien og sammenhængen på tværs af områder. Men der er behov for at starte arbejdet allerede nu med konkrete initiativer.

Regeringen vil invitere til forhandlinger med henblik på at indgå en aftale om en 10-års plan for psykiatrien. Aftaleparterne er enige om, at der i planen skal være særlig fokus på forebyggelse og bedre sammenhæng i indsatsen mellem almen praksis, hospitalspsykiatri (herunder ambulant behandling) og socialpsykiatri (herunder botilbud). Indsatsen for børn og unge samt dobbeltdiagnosticerede skal have et særligt fokus i planen.

Aftaleparterne er enige om at gennemføre en række initiativer, som skal styrke forholdene for personer med psykiske lidelser eller psykisk mistrivsel, og som samtidig understøtter langsigtede løsninger. Samlet afsættes der 600 mio. kr. årligt fra 2020 og frem til at styrke psykiatrien.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at afsætte en ramme på 510 mio. kr. årligt fra 2020 og frem til en generel styrkelse af kapaciteten og forbedring af normeringerne i psykiatrien. Rammen kan bl.a. anvendes til oprettelse af flere sengepladser, en styrket akutindsats samt en øget kapacitet på Sikringen. Aftaleparterne er enige om, at kapaciteten på Sikringen skal øges med 10 pladser og etableres hurtigst muligt. Den konkrete udmøntning fastlægges efter dialog med Danske Regioner, så det sikres, at prioriteringerne følger behovet. En del af midlerne vil skulle målrettes investeringer i udbygning af kapacitet, men vil i alt overvejende grad dække over udgifter forbundet med mere personale.

Aftaleparterne er i forlængelse heraf enige om, at der er et specifikt behov for øget kapacitet i retspsykiatrien. Som en del af den samlede ramme afsættes derfor 90 mio. kr. årligt i 2020 og frem til bl.a. flere nye senge i retspsykiatrien. Oprettelsen af flere retspsykiatriske senge skal bl.a. understøtte, at de retspsykiatriske patienter ikke optager pladser fra andre patienter indlagt i behandlingspsykiatrien, herunder at patienter ikke udskrives for tidligt fra behandlingspsykiatrien.

Initiativerne skal ses i sammenhæng med det kommende arbejde med en 10-års plan for psykiatrien.

Der er med tidligere satspuljeaftaler prioriteret midler til medfinansiering af indsatsen for at forebygge vold på socialpsykiatriske botilbud gennem oprettelse af 150 nye særlige pladser. Der er medio 2019 etableret 135 pladser. I tilknytning til drøftelsen med Danske Regioner om udmøntningen af rammen på 510 mio. kr. årligt fra 2020 og frem vil spørgsmålet om de 150 særlige pladser også blive adresseret. KL inddrages i dialogen herom. Mulige løsninger af udfordringerne drøftes med aftaleparterne, idet aftaleparterne er enige om, at pladserne fortsat skal fokuseres mod den tiltænkte målgruppe.

Minimumsnormeringer

Høj kvalitet i daginstitutionerne er afgørende for ambitionen om, at Danmark skal være verdens bedste land at være barn i. Det understøttes bl.a. ved, at der er tilstrækkeligt og kvalificeret pædagogisk personale i daginstitutionerne, så der er kvalitet samt tid og plads til det enkelte barn.

Det vil tage tid at gennemføre en endelig model for minimumsnormeringer, som er ubureaukratisk og kan gøre en forskel for børnene. Det vil ligeledes tage tid at ansætte det nødvendige og kvalificerede pædagogiske personale, men det er afgørende at komme i gang.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at indføre lovbundne minimumsnormeringer, således at de er fuldt indfasede i 2025, jf. forståelsespapiret.

Arbejdet med bedre normeringer blev påbegyndt med aftale om kommunernes økonomi for 2020, og næste skridt tages med aftalen om finansloven for 2020. Hermed afsættes 500 mio. kr. i 2020, 600 mio. kr. i 2021, 800 mio. kr. i 2022, 1.200 mio. kr. i 2023, 1.400 mio. kr. i 2024 og 1,6 mia. kr. i 2025, så kommunerne løbende øger normeringerne frem mod ikrafttrædelse af lovkrevet.

Udformningen af model for minimumsnormeringer forhandles i Børne- og Undervisningsministeriet i 2020 med henblik på vedtagelse i folketingsåret 2020/2021 og ikrafttrædelse af lovkrevet i 2025. Målet er, at minimumsnormeringer fuldt indfaset skal sikre, at der maksimalt er 3 børn per voksen i vuggestuer og 6 børn per voksen i børnehaver.

Aftaleparterne er enige om, at det er afgørende, at der parallelt med indfasningen af de forbedrede normeringer sikres mere uddannet personale og pædagogiske uddannelser af høj kvalitet. Regeringen vil fremlægge en plan herfor. Der er samtidig afsat 127,5 mio. kr. i 2019 til et løft af pædagoguddannelserne. Professionshøjskolerne kan disponere midlerne tilført i 2019 henover de kommende år. Aftaleparterne er herudover enige om at prioritere et taxameterløft til pædagoguddannelsen på 43 mio. kr. i 2023. Kvalitetsløftet svarer samlet set til, at undervisningstaksten på pædagoguddannelsen øges, så den over perioden 2020-2023 omtrent ligger på niveau med undervisningstaksten på læreruddannelsen.

Endelig er aftaleparterne enige om at videreføre puljen til flere pædagoger og pædagogiske assistenter til institutioner med mange 0-2-årige sårbare og udsatte børn på ca. 242 mio. kr. årligt i 2020 og frem samt puljen til flere pædagoger til institutioner med mange børn i udsatte positioner på ca. 86 mio. kr. årligt i 2020 og frem. Puljerne supplerer de afsatte midler til minimumsnormeringer.

Flere lærere i folkeskolen

Aftaleparterne ønsker at styrke folkeskolen. Det forudsætter et tæt samarbejde om at sikre folkeskolens elever og ledere, lærere og pædagoger gode rammevilkår. Der er brug for et tæt samarbejde om at sikre folkeskolen de nødvendige rammer og ressourcer, så lærerne kan give alle elever en undervisning af høj kvalitet. Derfor vil aftalepartierne aktivt bakke op om den aftale, som Danmarks Lærerforening og Kommunernes Landsforening har indgået om en "Ny Start".

Folkeskolen er fællesskabets skole, og den er fundamentet for at alle elever får kundskaber og færdigheder, der forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere. Folkeskolen er afgørende for at forberede alle elever til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at afsætte en reserve til et generelt løft af folkeskolen på i alt 275 mio. kr. i 2020, 400 mio. kr. i 2021, 550 mio. kr. i 2022 og 807 mio. kr. 2023. Midlerne ligger ud over kommunernes budgetter for 2020.

Parterne er enige om at fordele midlerne til kommunerne baseret på elevtal.

Styrkelse af den understøttende undervisning

I januar 2019 blev folkeskoleforligskredsen enig om en række justeringer af folkeskolen. I forlængelse heraf er Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at afsætte 193,2 mio. kr. årligt fra 2020 til finansiering af et kvalitetsløft af den understøttende undervisning, *jf. Aftale mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om Folkets skole: Faglighed, dannelse og frihed - justeringer af folkeskolen til en mere åben og fleksibel folkeskole.*

Der afsættes 193,2 mio. kr. årligt fra 2020 og frem.

Med reserven til det generelle løft af folkeskolen og styrkelsen af den understøttende undervisning bliver folkeskolen samlet set tilført 468,2 mio. kr. i 2020, 593,2 mio. kr., i 2021 743,2 mio. kr. i 2022 og 1.000,2 mio. kr. i 2023.

Øvrig uddannelse

Afskaffelse af uddannelsesloftet

Aftaleparterne er enige om at afskaffe loftet over dobbeltuddannelse. Hermed ophæves aftalen fra 2016, som har betydet, at det – med en række undtagelser – ikke har været muligt at tage mere end én ordinær videregående heltidsuddannelse på samme eller lavere niveau. Afskaffelsen af uddannelsesloftet får virkning fra d. 1. juli 2020.

Der afsættes i alt 70 mio. kr. i 2020, 290 mio. kr. i 2021, 350 mio. kr. i 2022 og 370 mio. kr. i 2023.

Takstløft til humanistiske, samfundsvidenskabelige, merkantile og teologiske uddannelser

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at fastholde takstniveauet for takst 1-uddannelser på universiteterne (de fleste humanistiske, samfundsvidenskabelige, merkantile og teologiske uddannelser).

Der afsættes med denne finanslov i alt 303,2 mio. kr. i 2020, 301,8 mio. kr. i 2021 og 302,5 mio. kr. i 2022 til at videreføre takstløftet.

Kunstnerisk udviklingsarbejde på arkitekt- og designskoler

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at afsætte et kvalitetstilskud til de kunstneriske uddannelser på Arkitektskolen Aarhus (AAA), Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering (KADK) og Designskolen Kolding (DSKD).

Der afsættes i alt 15 mio. kr. årligt i perioden 2020-2023 som tilskud til at styrke kvaliteten i det kunstneriske udviklingsarbejde. Midlerne fordeles forholdsmæssigt mellem uddannelsesinstitutionerne, så AAA modtager 4,0 mio. kr., KADK modtager 8,7 mio. kr. og DSKD modtager 2,3 mio. kr.

Tilskud til ungdomsuddannelserne

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet vil give et ekstra kvalitetstilskud af ungdomsuddannelserne.

Aftalepartierne er derfor enige om at afsætte 7 mio. kr. i 2020 og 17 mio. kr. årligt i perioden 2021-2023 til en yderligere forhøjelse af kvalitetspuljen til erhvervsuddannelserne.

Derudover er aftalepartierne enige om at afsætte 21 mio. kr. årligt i perioden 2020-2023 til et særtilskud til almengymnasiale uddannelser med henblik på at understøtte uddannelsernes kvalitet. Desuden afsættes der 2 mio. kr. årligt i perioden 2020-2023 til et særtilskud til de erhvervs-gymnasiale uddannelser. Bevillingerne udmøntes efter aktivitet.

Der afsættes samlet set 30 mio. kr. i 2020 og 40 mio. kr. årligt i perioden 2021-2023.

Social, handicap, ældre og sundhed

Omsorg og nærvær i ældreplejen

Der er behov for at øge værdigheden i ældreplejen. Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at tilføre 125 mio. kr. årligt fra 2020 til at styrke omsorg og nærvær i ældreplejen, herunder veje til at reducere unødvendige dokumentationskrav og dermed frigøre tid til den enkelte ældre.

Hensigten er at indgå partnerskab med en række forsøgskommuner, der skal arbejde med at udvikle og afprøve nye innovative veje til at styrke omsorg og nærvær i ældreplejen inden for et eller flere af de syv temaer, der udgør kommunernes værdighedspolitikker: Livskvalitet; selvbestemmelse; kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen; mad og ernæring; pårørende; en værdig død og bekæmpelse af ensomhed. Det kan fx være forsøg med bedre arbejdstilrettelæggelse, så borgerne kan fortsætte deres hidtidige døgnrytme, afprøvning af en pårørendevejlederfunktion, sikring af kompetencer i forhold til en værdig død samt forsøg med bedre kontakt til svækkede ældre gennem fx omsorgsbesøg og/eller tryghedsskabende telefonopkald.

Det er en integreret del af forsøgene, at de deltagende kommuner forpligter sig på at stille erfaringer og viden til rådighed. Forsøgsdesignet drøftes med KL og relevante interessenter. Hertil etableres en styregruppe med repræsentanter for forsøgskommunerne, KL samt interessenter. Der etableres desuden en netværksgruppe for alle forsøgskommunerne med henblik på at afsøge potentialerne i forsøgene for resten af landets kommuner.

Midlerne i 2020 og i 2021 afsættes som en ansøgningspulje, som kommunerne kan søge til målrettede forsøg med henblik på at udvikle og afprøve nye innovative veje. Puljen administreres af Sundheds- og Ældreministeriet. Midlerne fra 2022 og frem udmøntes efter drøftelse mellem aftaleparterne.

Styrket ambulante voldsrådgivning

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at styrke den ambulante rådgivning til voldsudsatte og voldsudøvere i nære relationer. Det sker gennem etableringen af en pulje til udbredelse af ambulante tilbud, ligesom der gives varig driftsstøtte til hhv. Mødrehjælpens indsats "*Ud af voldens skygge*", Danners indsats "*Sig det til nogen*" samt Dialog Mod Volds ambulante behandlingstilbud. Endelig forlænges den nationale enhed Lev Uden Vold ind i 2021.

Der afsættes 13,6 mio. kr. i 2020, 4,5 mio. kr. i 2021, 11,2 mio. kr. i 2022 og 18,7 mio. kr. i 2023. Udmøntning af puljen drøftes med aftalepartierne i Social- og Indenrigsministeriet.

Kvindekrisecentre

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om, at kvinder, der henvender sig til et kvindekrisecenter, skal kunne modtage den hjælp og rådgivning, de har brug for. For at sikre, at kvinder, der er i målgruppen for kvindekrisecentre, hurtigt får den hjælp, de har brug for, afsættes en ramme i 2020 og frem til flere pladser på kvindekrisecentre og psykologhjælp. Udmøntningen af rammen drøftes i Social- og Indenrigsministeriet med aftalepartierne.

Der afsættes en ramme på 55 mio. kr. i 2020 og 75 mio. kr. årligt i 2021 og frem.

Overvågning om natten i eget hjem til unge med svære handicap

Forældre til børn med svære handicap kan i dag passe deres børn i eget hjem og modtage kompensation for tabt arbejdsfortjeneste. Når barnet fylder 18, bortfalder denne ret, hvorefter der alene kan gives tilskud til personlig hjælp, pleje og praktiske opgaver i hjemmet. Mange forældre til unge med svære handicap, som ikke selv kan være arbejdsledere, bliver derfor nødt til at lade deres børn overgå til et botilbud, hvor der er mulighed for overvågning om natten.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er på den baggrund enige om, at unge med behov herfor i alderen 18 til og med 23 år fremover skal tilbydes overvågning om natten. Der nedsættes en arbejdsgruppe, der nærmere skal afdække målgruppe og udgifter til tilbud om overvågning om natten.

Der afsættes 30 mio. kr. i 2020 og 60 mio. kr. årligt i perioden 2021-2023.

Forsøgsordning med jordemoderbesøg på arbejdspladsen

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om, at der skal igangsættes et forsøg med jordemoderbesøg på arbejdspladsen. Forsøgets tilrettelæggelse, herunder målgruppe og indhold, drøftes med relevante parter og aftalepartierne med henblik på at mindske graviditetsgener samt sikre en effektiv opfølgning på resultaterne.

Der afsættes 15 mio. kr. i 2020 til en ét-årig pulje til gennemførelse af forsøget. Aftalepartierne mødes primo 2020 med henblik på at drøfte udmøntningen.

Styrket efterværn til tidligere anbragte

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at styrke indsatsen for at forebygge hjemløshed blandt tidligere anbragte unge. Aftalepartierne er derfor enige om at prioritere midler til en efterværnspulje, der kan søges af døgninstitutioner, socialpædagogiske opholdssteder, herberger og andre sociale døgn- og overnatningstilbud til udsatte unge, til indsatser som kan hjælpe tidligere anbragte unge videre ud i egen bolig.

Der afsættes derfor 25 mio. kr. i 2020.

HPV catch-up program for drenge og unge mænd

1. september 2019 trådte et nyt tilbud om HPV-vaccination til drenge i kraft, som omfatter drenge fyldt 12 år den 1. juli 2019 eller senere. HPV-vaccination forebygger analkræft samt kønsvorter.

For at tilbuddet skal komme endnu flere drenge til gavn er Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet enige om at tilbyde drenge, der er født i 2006 og 1. halvdel af 2007, og derfor ikke er omfattet det eksisterende tilbud, gratis HPV-vaccination i 2020 og 2021. Herudover vil Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folke-

parti, Enhedslisten og Alternativet også tilbyde HPV-vaccination til unge mænd, i alderen 18-25 år, der har sex med mænd, som er i særlig risiko for at udvikle analkræft.

Der afsættes 24 mio. kr. i 2020 og 12 mio. kr. i 2021.

Reserve til videreførelse af tidligere satspuljeprojekter

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om, at opsigelsen af forliget om satspuljen skaber en særlig udfordring for de civilsamfundsorganisationer, der yder et vigtigt bidrag til den frivillige sociale indsats, og hvis bevilling fra den tidligere satspuljeordning står til at udløbe i de kommende år. Der afsættes derfor en reserve i 2020 til 2023 til videreførelse af driftsbevillinger til civilsamfundsorganisationer, der yder en social indsats i bred forstand. Reserven udmøntes senere.

Reserven supplerer den eksisterende reserve til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet, der også har til formål at understøtte et velfungerende civilsamfund.

Der afsættes 25 mio. kr. årligt i perioden 2020-2023.

Styrket indsats mod rygning

Hvert år dør alt for mange mennesker af rygning. Det er derfor nødvendigt at indføre tiltag, som kan begrænse rygning.

For det første er regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet enige om at styrke indsatsen over for særligt børn og unges rygning. Højere priser er ifølge forskningen det mest effektive tiltag til at begrænse rygning blandt børn og unge.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at forhøje tobaksafgifterne svarende til en gennemsnitlig prisstigning på i alt 19 kr. for en pakke cigaretter. En pakke cigaretter vil herefter koste omkring 60 kr. Aftaleparterne er enige om at forhøje afgifterne på tobak over to omgange, således at en pakke cigaretter stiger til ca. 55 kr. fra 1. april 2020 og yderligere til ca. 60 kr. fra 1. januar 2022.

Aftaleparterne er derudover enige om, at afgiften på cigarer, cerutter, cigarillos samt skrå, snus og anden røgfri tobak skal forhøjes svarende til ca. 14 kr. fra 1. april 2020 og yderligere ca. 5 kr. fra 1. januar 2022 for at undgå uhensigtsmæssige prisforskelle i prisen på cigaretter og cigarillosprodukter, som minder om cigaretter.

I alt skønnes afgiftsforhøjelserne på tobak med regeringens forslag til finanslov og den yderligere forhøjelse med finanslovsaftalen at indebære et finansieringsbidrag på ca. 500 mio. kr. i 2020, ca. 650 mio. kr. i 2021 og ca. 475 mio. kr. i 2022 og 2023. Varigt udgør finansieringsbidraget 450 mio. kr.

For det andet er regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet enige om at børn og unges rygning skal nedbringes. Derfor styrkes Sikkerhedsstyrelsens kontrolindsats i forhold til ulovligt salg af tobak til mindreårige. Prioriteringen vil muliggøre et markant løft i kontrolindsatsen af ulovligt salg i både fysiske butikker og over internettet. Sikkerhedsstyrelsen vil som en del af den styrkede kontrolindsats også kunne kontrollere for

ulovligt salg af bl.a. alkohol, tyggetobak og e-cigaretter til mindreårige. Prioriteringen af den styrkede kontrolindsats skal ses i sammenhæng med en kommende handlingsplan mod børn og unges rygning.

Der afsættes 5 mio. kr. årligt i perioden 2020-2023 til Sikkerhedsstyrelsen til en styrket kontrolindsats.

For at understøtte forebyggelsesindsatsen i forhold til udsatte grupper afsættes endvidere 10 mio. kr. årligt i perioden 2020-2023 til en forsøgsordning med henblik på at understøtte kommunernes forebyggelsesindsats med rygestopkurser og rygestopmedicin til udsatte borgere, der indgår i et rygestopforløb.

For det tredje er regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet enige om at indføre afgift på væsker til e-cigaretter på 2 kr. pr. ml, så 10 ml væske til e-cigaretter vil koste ca. 50 kr. Afgiften vil træde i kraft 1. juli 2022.

Tiltaget skønnes at indebære et finansieringsbidrag på ca. 10 mio. kr. i 2022 og 20 mio. kr. i 2023. Varigt udgør finansieringsbidraget 15 mio. kr.

1.000 flere sygeplejersker

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet noterer sig, at der med finansloven for 2020 vil blive tilført flere hænder i sundhedsvæsenet. Det skal sikre mere tid til omsorg i mødet med den enkelte borger, herunder det stigende antal ældre. Der afsættes 300 mio. kr. i 2020 og 600 mio. kr. årligt fra 2021 til ansættelse af flere sygeplejersker. Prioriteringen muliggør, at der fra 2021 kan ansættes 1.000 flere sygeplejersker.

En styrket grøn omstilling

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at sikre en markant styrkelse af den grønne omstilling. Med et mål om en reduktion af udledningen af drivhusgasser i 2030 med 70 pct. i forhold til 1990, er der store ambitioner for klimaindsatsen. Regeringen og aftaleparterne er enige om, at der skal indføres en klimalov. I forlængelse af klimaloven vil regeringen til foråret fremlægge en klimahandlingsplan, som skal bidrage til at sikre, at de nationale reduktionsmål nås. Men også naturen og miljøet står over for udfordringer, som kræver handling for at sikre en grøn og bæredygtig fremtid for de kommende generationer. Derfor er det afgørende, at der sikres størst mulig synergi mellem klima-, miljø- og naturindsatser.

Med finanslovsaftalen for 2020 er regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet enige om at gennemføre en række initiativer, der styrker indsatsen for et bedre miljø, skaber mere natur, og som samlet forventes at nedbringe drivhusgasudledningen i 2030 med mindst 0,5 mio. ton CO₂-ækvivalenter på nationalt plan. Der vil herudover være et betydeligt ekstra bidrag, hvis der sker en grøn omstilling af alle danske rutebusser og taxier.

Danmarks Grønne Fremtidsfond

Det globale samfund står over for massive udfordringer. Verdens befolkning vokser, og klimaforandringerne vil sende millioner af mennesker verden over på flugt, hvis ikke vi får stoppet den globale opvarmning. Investeringer i grønne løsninger og teknologier er nøglen til at løse verdens store klimaudfordringer. Det er vigtigt, at vi i Danmark tør tage ansvar og stå i spidsen for en ambitiøs indsats for at finde fremtidens løsninger og bidrage til, at der er fødevarer og rent vand nok til alle. Danmark har i mange år gået forrest og vist vejen for den grønne omstilling og taget ansvar ude i verden, og det skal vi blive ved med.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er derfor enige om at oprette "Danmarks Grønne Fremtidsfond" med en samlet kapacitet på 25 mia. kr.

Fonden skal bidrage til en national og global grøn omstilling, herunder udvikling og udbredelse af nye teknologier, omlægning af energisystemer til vedvarende energi, lagring og effektiv anvendelse af energi mv. og fremme af global eksport af grøn teknologi, særligt inden for vind. Samtidig skal fonden bidrage til at løse de udfordringer, som klimaforandringerne og en voksende verdensbefolkning skaber i form af fødevaremangel og vandknaphed.

Investeringer inden for fonden vil følge FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv, så det sikres, at der i projekterne fx tages vare på børns rettigheder, og at de virksomheder, der investeres i, betaler den skat, som de er forpligtede til i henhold til internationale aftaler og nationale regler. Det indebærer, at der ikke investeres i virksomheder med base i skattely i henhold til EU's retningslinjer. Endvidere vil fondens investeringer have til formål at bidrage til opfyldelse af Parisaftalens temperaturmål, herunder vil der på linje med den Europæiske Investeringsbank ikke blive investeret i fossile projekter eller i virksomheder, hvor en betydelig andel af virksomhedens aktiviteter og omsætning er baseret på fossile projekter. Fondens investeringer vil blive prioriteret mod projekter med klimaeffekter og drivhusgasreduktioner samt løsninger rettet mod vandknaphed og fødevaremangel, således at fonden

aktivt investerer i tiltag, der reducerer belastningen for klima, natur og miljø. Investeringernes sociale samt miljø-, klima- og naturmæssige effekter vil løbende blive monitoreret og afrapporteret i offentliggjorte årlige rapporter. Det er en forudsætning for fondens virke, at den opererer på markedsvilkår, så den både opererer med et grønt, men samtidig kommercielt fokus.

Regeringen præsenterer i 2020 et konkret oplæg til etableringen af Danmarks Grønne Fremtidsfond for aftalepartierne til drøftelse. For at sikre en hurtig igangsættelse og realisering af klimaeffekter lægges der op til, at fonden etableres på skuldrene af eksisterende og velafprøvede ordninger. Af den samlede ramme på 25 mia. kr. styrkes EKF Danmarks Eksportkredit med 14 mia. kr., Vækstfonden med 4 mia. kr., Danmarks Grønne Investeringsfond (DGIF) med 6 mia. kr. og Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU) med 1 mia. kr. Herved vil Danmarks Grønne Fremtidsfond stå på solide kompetencer inden for finansiering af nye løsninger og teknologier samt udbredelse af kendte grønne løsninger, eksport af grønne projekter samt bæredygtig udvikling.

Det skal i forbindelse med udarbejdelsen af det konkrete oplæg til etableringen af Danmarks Grønne Fremtidsfond undersøges, hvorvidt DGIF inden for sin formålsramme, herunder kommercielle krav, kan udvide sit aktivitetsområde til at omfatte energirenoveringer i private boliger. Aftaleparterne mødes med henblik på at drøfte en konkret model for udmøntning.

Aktiviteterne vil indebære statsfinansielle risici for tab, som afdækkes dels ved, at der afsættes midler på finansloven til at modsvare de forventede risici og dels i form af garantiprovision fra fondene til staten. Konkret afsættes der på finansloven 76 mio. kr. i 2020, 170 mio. kr. i 2021 og 264 mio. kr. årligt fra 2022 og frem til afdækning af statsfinansielle risici. Risikoen og finansieringsbehovet vil løbende blive evalueret på baggrund af erfaringerne med fonden.

Danmarks Grønne Fremtidsfond vil i udgangspunktet være omfattet af miljøoplysnings- og offentlighedsloven, dog vil det være nødvendigt at undtage aktiviteter knyttet til fondens finansieringsvirksomhed, idet den indebærer håndtering af virksomhedsfølsomme oplysninger, der skal kunne holdes fortrolige, for at sikre, at virksomheder vil anvende ordningen.

Udtagning af landbrugsjord

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at afsætte i alt 2 mia. kr. frem mod 2030 til at understøtte natur-, vandmiljø- og klimaformål bl.a. gennem udtag af kulstofrig landbrugsjord, eksempelvis afbrydning af dræn og vådgøring af områderne, tilskud og kompensation i forbindelse med værditab ved videresalg af jorden, omlægning til mere bæredygtig produktion mv. med henblik på at reducere landbrugsgets drivhusgasudledning mest muligt.

Der afsættes i alt 2 mia. kr., fordelt på 200 mio. kr. årligt i perioden 2020-2029. Aftaleparterne mødes med henblik på primo 2020 at igangsætte udmøntningen hurtigst muligt.

Skovfond

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet noterer sig, at regeringen aktuelt undersøger mulighederne for at etablere en skovfond i samarbejde mellem stat, kommuner, civilsamfundet og erhvervslivet. Fonden skal udgøre en legitim og

troværdig modtager af frivillig finansiering til skovinitiativer og sikre, at både offentlige institutioner, erhvervsliv og civilsamfund får mulighed for at yde et bidrag til den fælles indsats for klimaet. Fondens aktiviteter kan blandt andet bestå i skovrejsning og udtagning af kulstofrig landbrugsjord.

Der udarbejdes en konkret model for en skovfond, som drøftes mellem aftaleparterne på baggrund af et oplæg fra regeringen.

Der afsættes 100 mio. kr. i 2020 til fondens aktiviteter.

Hurtigere sagsbehandling på energiområdet i Nævnenes Hus

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet ønsker at understøtte god og effektiv sagsbehandling for borgere og erhvervsliv, når der igangsættes klimaprojekter. Aftaleparterne er derfor enige om prioritere midler til nedbringelse af sagsbehandlingstiderne i sager vedrørende vedvarende energi i Nævnenes Hus, herunder med henblik på håndtering af det stigende antal sager på vindområdet. Aftaleparterne er enige om løbende at følge udviklingen i sagsbehandlingstiden i sager vedrørende vedvarende energi i Nævnenes Hus.

Der afsættes 5 mio. kr. årligt i perioden 2020-2021.

Styrket kapacitet i Klimarådet

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at styrke Klimarådets sekretariats kompetencer inden for samfundsøkonomiske vurderinger samt analyse og dermed øge Klimarådets klimafaglige kompetencer og kapacitet til at vurdere samfundsøkonomiske konsekvenser af klimapolitiske forslag. Klimarådet kan bestille analyser i Energistyrelsen inden for rammerne af den afsatte bevilling.

Der afsættes 10 mio. kr. i 2020 og 15 mio. kr. årligt i perioden 2021-2023.

Udlægning af urørt skov

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at prioritere udlæg af urørt skov på statslige arealer. Urørt skov skaber gode levesteder for dyr og planter og udlægning af urørt skov gavner biodiversiteten.

Der afsættes 20 mio. kr. årligt fra 2020.

Forundersøgelser mv. til energigøer

Regeringen og Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at igangsætte en forundersøgelse til energigøer samt understøtte power-to-x teknologi. Der igangsættes en forundersøgelse for etableringen af en energigø med minimum 10 GW tilkøbt, herunder undersøges også forslagene vedrørende en energigø ved Bornholm på 1-5 GW. Power-to-X kan potentielt understøtte en effektiv udnyttelse af store mængder havvindstrøm fra en evt. energigø, hvorfor der samtidig afsættes midler til forsknings-, udviklings- og demonstrationsordninger for Power-to-X.

Der afsættes 30 mio. kr. i 2020, 27 mio. kr. i 2021 og 8 mio. kr. i 2022.

Styrkelse af det grønne diplomati

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at styrke det grønne diplomati. Det sker via en styrkelse af det danske klimadiplomatiske arbejde i EU- samt FN-regi, og via en styrkelse af indsatsen for udstationering af energirådgivere i vækstøkonomier med henblik på udbredelse af dansk ekspertise inden for energisystemer og grøn omstilling.

Der afsættes 5 mio. kr. årligt i perioden 2020-2021.

Klimabistand

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at give klimabistand med henblik på bidrage til Danmarks internationale forpligtelser.

Der afsættes additionalt 150 mio. kr. i 2020.

Grønne busser og grøn taxikørsel

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om, at der skal udarbejdes konkrete forslag til, hvordan krav til omstilling til grønne busser og grøn taxikørsel kan accelerere omstillingen frem mod 2030. Aftaleparterne mødes i januar 2020 og drøfter de konkrete forslag til krav på baggrund af et oplæg fra regeringen.

Aftaleparterne er endvidere enige om at prioritere en pulje til grønne busser. Puljen udmøntes af aftaleparterne i Transport- og Boligministeriet og skal understøtte og accelerere omstillingen frem mod grønne busser.

Der afsættes en pulje på 75 mio. kr. i 2020.

Cykelpulje

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at prioritere cykelsme, hvilket understøtter og videreudvikler grøn mobilitet.

Der afsættes i alt 50 mio. kr. i 2020 til en pulje til fremme af cykelsme. Puljen målrettes kommunale cykelprojekter, og der forudsættes kommunal medfinansiering på 50 pct. af anlægsudgiften. Puljen vil dermed kunne bidrage til at sikre, at der samlet investeres 100 mio. kr. i cykelsme. Det kommunale bidrag vil skulle prioriteres inden for kommunernes anlægsramme.

Elbiler – annullering af afgiftsstigninger og fremme af grønne firmabiler

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet har et ønske om, at der kommer flere grønne biler på vejene.

Aftaleparterne har til hensigt, at bilafgifterne for elbiler og andre lavemissionsbiler holdes i ro frem mod opfølgningen på anbefalingerne fra Kommissionen for grøn omstilling af personbiler.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om, at annullere den planlagte stigning i 2020. Aftalepartierne noterer sig i den forbindelse, at Kommissionen for grøn omstilling af personbiler medio 2020 kommer med forslag til en om-

lægning af bilafgifterne til fremme af grønne biler og fastholdelse af statens provenu på længere sigt.

Aftaleparterne lægger vægt på, at bilafgifterne skal bidrage til den fortsatte udbredelse af grønne biler, således at de kan bidrage positivt til den grønne omstilling. Aftaleparterne er enige om, at bilafgifterne for elbiler og andre lavemissionsbiler også efter en afgiftsomlægning skal understøtte en fortsat stigende udbredelse af grønne biler.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at nedsætte indfasningsprocenten for elbiler i 2020 fra 40 pct. til 20 pct. (for plug in hybrid-biler alene vedrørende elbildelen) og at reducere bundfradraget fra 77.500 kr. til 40.000 kr.

Initiativet skønnes at medføre et mindreprovnu på 100 mio. kr. i 2020.

Aftaleparterne er desuden enige om, at det også skal være billigere at køre grønt på jobbet. Firmabiler kører typisk længere, og grønne firmabiler har derfor en relativt stor klimagevinst. Samtidig er en stor del af bilsalget i Danmark salg af brugte biler. Derfor kan grønne firmabiler, som videresælges efter et par års brug, være med til at fremme bilparkens grønne omstilling.

Aftaleparterne er derfor enige om at indføre et fradrag i beskatningsgrundlaget for grønne firmabiler (elbiler og plug-in hybridbiler) på 40.000 kr. fra 1. april til 31. december 2020.

Initiativet skønnes at medføre et mindreprovnu efter tilbageløb og adfærd på ca. 25 mio. kr. i 2020.

Der afsættes således samlet set 125 mio. kr. i 2020.

Aftaleparterne er endvidere enige om, at afgifterne fra 2021 også skal understøtte, at virksomhederne vælger grønne firmabiler.

Genindførsel af afgiften på PVC-folier

Indtil 1. januar 2019 betales en afgift på 20,35 kr. pr. kg folier fremstillet af blødt PVC. Afgiftspligten omfattede folier fremstillet af blødt PVC, der er egnet til emballering af levnedsmidler, dvs. indpakningsfilm og lignende.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at genindføre og fordoble afgiften på folier fremstillet af blødt PVC med virkning fra 2021.

Initiativet forventes at bidrage til at mindske de skadelige miljøpåvirkninger af affaldshåndteringen.

Tiltaget skønnes at indebære et finansieringsbidrag på ca. 20 mio. kr. i 2021 og ca. 25 mio. kr. årligt i perioden 2022-2023. Varigt udgør finansieringsbidraget 10 mio. kr.

Genindførelse af afgift på PVC og ftalater

Indtil 1. januar 2019 betales stykafgift på udvalgte varer blødgjort med ftalater, fx handsker, regntøj, vandslanger mv.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at genindføre afgiften på PVC og ftalater med virkning fra 2021. Inden ikrafttrædelse skal tiltaget statsstøttegodkendes.

Initiativet forventes at bidrage til reduceret miljøbelastning i forbindelse med affaldshåndtering.

Tiltaget skønnes at indebære et finansieringsbidrag på ca. 15 mio. kr. årligt i perioden 2021-23. Varigt udgør finansieringsbidraget 5 mio. kr.

Tredobling af afgifterne på bæreposer og engangsservice i forhold til gældende niveau

Der betales i dag emballageafgift på 22 kr./kg for bæreposer af plast og 10 kr./kg for bæreposer af papir mv. Desuden betales i dag emballageafgift på 19,2 kr. ekskl. moms pr. kg engangsservice.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at forhøje afgifterne på bæreposer og engangsservice således, at der er tale om en tredobling i forhold til det gældende niveau.

En tredobling af afgiftssatserne vurderes at kunne nedbringe forbruget af bæreposer med i alt knap 40 pct. Samlet set vurderes tredoblingen af afgifterne at nedbringe mængden af affald fra de berørte produkter. Konkret skønnes nedbringelsen af affald med betydelig usikkerhed at udgøre ca. 6.000 ton.

Tiltaget skønnes i forhold til regeringens finanslovsforslag at indebære et yderligere finansieringsbidrag på ca. 100 mio. kr. 2020, 85 mio. kr. årligt i perioden 2021-2022 og 80 mio. kr. i 2023. Varigt udgør finansieringsbidraget 65 mio. kr. Aftaleparterne er endvidere enige om, at det skal undersøges om emballageafgiften på engangsservice kan differentieres med henblik på at fremme anvendelse af bionedbrydeligt materiale.

Grønne statsobligationer

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at undersøge mulighederne for at tilføje et grønt element til det danske statsgældsprogram. Et grønt statsgældsprogram giver investor en garanti for, at der bliver afholdt en tilsvarende mængde grønne udgifter som udstedelsens provenu.

Et grønt statsgældsprogram skal indrettes, så det fortsat understøtter et likvidt og velfungerende dansk statsobligationsmarked, der sikrer staten lave langsigtede finansieringsomkostninger.

Der afsættes 1 mio. kr. årligt i 2020 og 2021 til undersøgelsen.

Social dumping og international rekruttering

Danske virksomheder med mangel på kvalificeret arbejdskraft skal hurtigt og ubureaukratisk kunne tiltrække den nødvendige kvalificerede udenlandske arbejdskraft. Aftaleparterne er i den sammenhæng enige om, at det er afgørende, at ansættelserne lever op til danske løn- og arbejdsvilkår mv. Der er endvidere behov for at sætte ind for udfordringerne med social dumping.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er derfor enige om en række initiativer, der styrker indsatsen mod social dumping, samt en række initiativer, der forbedrer virksomhedernes adgang til at rekruttere udenlandsk arbejdskraft på områder med mangel på arbejdskraft samt styrker fastholdelsen af internationale studerende, som har taget deres uddannelse i Danmark.

Styrkelse af den fælles myndighedsindsats mod social dumping

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at styrke den fælles myndighedsindsats mod social dumping. Indsatsen gennemføres i et samarbejde mellem Arbejdstilsynet, skattemyndighederne og politiet og er central for at sikre at arbejde i Danmark foregår på danske vilkår og efter danske regler.

Aftalepartierne er endvidere enige om at videreføre bevillingen til Registeret for Udenlandske Tjenesteydere (RUT) efter 2020. Registeret er et vigtigt redskab i myndighedernes kontrol med udenlandske tjenesteydere.

Der afsættes 50 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022 til indsatserne. Heraf afsættes 2 mio. kr. årligt i 2021 og 2022 til at videreføre Registeret for Udenlandske Tjenesteydere.

Skærpet bødestraf for virksomheders brug af illegal arbejdskraft

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at skærpe bødeniveauet for virksomheder, der ansætter illegal arbejdskraft.

Aftalepartierne er enige om at fordoble bøderne for virksomheder, der groft uagtsomt ansætter udenlandsk arbejdskraft uden ret til at arbejde. Bøderne for virksomhederne fordobles også i tilfælde, hvor den ansatte ikke har ret til at opholde sig i Danmark, hvor ansættelsen af ulovlig arbejdskraft er begået forsætligt, og/eller hvor der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel.

Kontrol af lovfastsat krav til aflønning på vejtransportområdet

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige med arbejdsmarkedets parter om at prioritere indsatsen mod social dumping på vejtransportområdet. Der er derfor enighed om, der skal sikres danske lønvilkår via lovgivning for chauffører fra udenlandske transportvirksomheder, der udfører cabotagekørsel eller kombinerede transporter i Danmark.

Aftaleparterne er dertil enige om, at der skal etableres et effektivt kontrol- og håndhævelsesregime med henblik på at understøtte, at et lovfastsat krav til aflønning overholdes. Aftaleparterne er endvidere enige om, at kravet indføres i fuld respekt for foreningsfriheden.

Der afsættes en reserve på 10 mio. kr. årligt i perioden 2020-2023 med henblik på udmøntning efter vedtagelse af den relevante lovgivning.

Styrket indsats på tungvognsområdet

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at styrke indsatsen på tungvognsområdet, bl.a. til kontrol af køre- og hviletidsreglerne og reglerne om ulovlig cabotagekørsel.

Konkret afsættes der midler til bl.a. flere kontrolmedarbejdere i politiet, efterforskningsmæssige kompetencer i tungvognscentre samt anklagefaglige kompetencer målrettet området.

Der afsættes 5 mio. kr. i 2020 og 10 mio. kr. årligt i perioden 2021-2023 til den styrkede indsats på tungvognsområdet.

Kontrol med overholdelse af statslige arbejdsklausuler

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at styrke kontrollen med overholdelsen af arbejdsklausuler i statslige kontrakter. Arbejdsklausulerne indebærer, at leverandører på statens område skal sikre deres ansatte løn- og arbejdsvilkår svarende til de mest repræsentative arbejdsmarkedsparters landsdækkende overenskomster.

Der afsættes 5 mio. kr. årligt i perioden 2020-2023 til etablering af en central enhed i staten, som skal gennemføre kontroller med leverandørernes overholdelse af arbejdsklausuler.

Udbredelse af ID-kort på offentlige byggepladser

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at igangsætte et arbejde med at udvikle konkrete initiativer til at udbrede anvendelsen af ID-kort i offentlige byggeprojekter med inspiration fra Københavns Kommunes pilotprojekt – dvs. i både kommuner, regioner og statslige myndigheder.

Formålet er at se, om en ID-kortordning vil kunne effektivisere og skærpe overholdelsen af arbejdsklausuler ved, at det bliver nemmere for de offentlige bygherrer at identificere leverandører, faggrupper, ansættelsesformer mv., hvor der erfaringsmæssigt er øget risiko for, at løn- og arbejdsvilkår ikke er overholdt.

Der nedsættes en arbejdsgruppe, som skal udarbejde konkrete initiativer til at udbrede anvendelsen af ID-kort. Som led i udmøntningen lægges der op til at iværksætte minimum fire yderligere pilotprojekter med anvendelse af ID-kort på statslige og/eller kommunale byggepladser. Arbejdsgruppens forslag præsenteres for aftalepartierne i foråret 2020.

Øget anvendelse af ANPG-kameraer

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at øge anvendelsen af ANPG-kameraer. Kameraerne vil kunne styrke politiets indsats på tungvognsområdet.

Der afsættes 0,3 mio. kr. i 2021 og 6 mio. kr. årligt i perioden 2022-2023 til yderligere kameraer. De yderligere kameraer fordeles til de politikredse, der har størst behov, og så der sikres en bred geografisk dækning.

Ny positivliste for faglærte

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om, at der i tillæg til den gældende liste udarbejdes en ny supplerende positivliste omfattende stillinger på minimum faglært niveau på områder, hvor der er mangel på arbejdskraft.

Det vil kun være de arbejdsgivere, der lever op til et krav om danske løn- og ansættelsesvilkår og deres samfundsmæssige pligter for uddannelse af lærlinge og elever, der får adgang til den nye positivliste. Konkret lægges der op til, at en ny ordning tager udgangspunkt i, at virksomhederne skal leve op til deres måltal for ansættelse af elever efter Praktikplads-AUB-ordningen, for at kunne benytte den supplerende positivliste. Med henblik på at styrke inddragelsen af de Regionale Arbejdsmarkedsråds viden om danske løn- og ansættelsesvilkår i administrationen af en ny positivliste, vil Styrelsen for International Rekruttering og Integration afholde kvartalsvise dialogmøder, hvor udviklingen på området kan drøftes og kvalitetssikres. Den konkrete udmøntning drøftes med arbejdsmarkedets parter.

Aftalepartierne er enige om, at initiativet og den endelige udmøntning drøftes med arbejdsmarkedets parter. Aftalepartierne er enige om, at den nye positivliste for faglærte skal træde i kraft den 1. juli 2020. Aftalepartierne er endvidere enige om, at ordningen evalueres årligt de første fem år.

Udvidelse af etableringskortordningen for nyuddannede udlændinge

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at udvide etableringskortordningen for nyuddannede udlændinge. Udvidelsen skal sikre, at flere kvalificerede udlændinge med danske uddannelsespapirer får bedre mulighed for at træde ind på det danske arbejdsmarked.

Aftalepartierne er enige om at udvide målgruppen, der kan anvende etableringskortordningen, så også studerende, der har afsluttet en bachelor- eller professionsbachelorgrad i Danmark, kan få et etableringskort. Dertil udvides perioden også, hvori der kan indgives ansøgning om et etableringskort fra 6 måneder til 1 år. Endelig indføres en mulighed for at forlænge etableringskortopholdet med ét ekstra år for de personer, som er ansat i en stilling, der er relevant i forhold til den afsluttede uddannelse. Styrelsen for International Rekruttering og Integration vil skulle tage konkret stilling til muligheden for forlængelse i hvert enkelt tilfælde.

Den nødvendige lovgivning fremsættes primo 2020.

Ny opholdsordning på baggrund af arbejdsmarkedstilknytning

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at indføre en ny arbejdsmarkedstilknytningsordning for udlændinge, herunder flygtninge, familiesammenførte og medfølgende familie til arbejdstagere, der har fået inddraget eller nægtet forlænet deres oprindelige opholdsgrundlag, men som har været i beskæftigelse i Danmark i minimum to år. Opholdsordningen skal give udlændingene mulighed for at blive i Danmark, mens de er i beskæftigelse i det pågældende ansættelsesforhold eller anden beskæftigelse inden for samme branche ved tilsvarende eller bedre løn- og ansættelsesvilkår.

Opholdsordningen vil sikre, at udlændinge, som allerede har fundet fodfæste på arbejdsmarkedet, og derved bidrager til det danske samfund, får mulighed for fortsat at bidrage.

Den nødvendige lovgivning fremsættes primo 2020.

Kampagne målrettet europæisk arbejdskraft, der rammes af Brexit

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at gennemføre forskellige kampagner, som skal brande Danmark som arbejdsland for europæisk arbejdskraft, der oplever usikkerhed om deres arbejdssituation i Storbritannien på grund af Brexit. Kampagnerne målrettes arbejdskraft på minimum faglært niveau inden for områder med mangel på arbejdskraft.

Der afsættes 2,5 mio. kr. årligt i perioden 2020-2021.

Afskaffelse af deltagerbetaling på danskuddannelse til udenlandske arbejdstagere m.fl.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at afskaffe deltagerbetaling for deltagelse i danskuddannelse for udenlandske arbejdstagere, studerende m.fl. (såkaldte S-kursister). Således afskaffes den nuværende faste deltagerbetaling på 2.000 kr. pr. modul, så danskuddannelse bliver gratis.

Depositummet for deltagelse i danskundervisning fastholdes og forhøjes fra i dag 1.250 kr. pr. modul til 2.000 kr. Reglerne om tilbagebetaling af depositum skærpes, så uberettiget fravær medfører, at tilbagebetalingen af depositum nedsættes.

Ændringerne skal bidrage til, at flere gennemfører danskundervisningen, hvilket kan medvirke til at fastholde udenlandsk arbejdskraft i Danmark og styrke deres deltagelse i samfundet. Ændringerne træder i kraft fra 1. juli 2020.

Der afsættes en ramme på i alt 75 mio. kr. i 2020 og 145 mio. kr. årligt fra 2021 til at afskaffe deltagerbetalingen.

Afskaffelse af opholdskravet for ret til dagpenge

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at afskaffe opholdskravet for ret til dagpenge. Dagpengesystemet er en vigtig hjørnesteen i sikringen af økonomisk tryghed og sikkerhed på det danske arbejdsmarked. Et opholdskrav for ret til dagpenge gør det derved sværere at tiltrække og fastholde udenlandske specialister

og danske arbejdstagere, der ønsker at vende hjem til det danske arbejdsmarked efter en længere årrække i udlandet.

Opholdskravet betyder, at ét af kriterierne for at opnå ret til dagpenge er kravet om ophold i riget, et EU/EØS-land eller Schweiz i 7 år inden for de seneste 12 år. Opholdskravet blev indført med en trinvis indfasning fra 2019 til 2021. Det betyder, at opholdskravet er 5 ud af 12 år i 2019, 6 ud af 12 år i 2020 og 7 ud af 12 år i 2021.

Aftalepartierne ønsker at gå en anden vej. Afskaffelse af opholdskrav for ret til dagpenge vil sikre, at borgere, som har opholdt sig uden for riget (Danmark, Grønland og Færøerne), Schweiz og EU/EØS-lande, ikke bliver afskåret fra retten til dagpenge. De vil i stedet skulle leve op til de ordinære krav for retten til dagpenge, herunder fx kravet om indkomst eller beskæftigelse forud for ledighed. Afskaffelsen af opholdskravet for ret til dagpenge vil ske fra 1. februar 2020.

Ingen borgere skal komme i klemme som følge af, at den tidligere regering indførte opholdskravet på dagpenge. Aftalepartierne er derfor enige om at indføre en overgangsordning, der tilgodeser de personer, der har meldt sig ud af a-kasserne efter opholdskravet blev indført. Det sikres ved, at personer skal kunne genindmelde sig fra udmeldelsestidspunktet, hvis de har været udmeldt og ramt af opholdskravet i den periode, hvor opholdskravet har været gældende. De rammes derved ikke af kravet om, at man skal have været medlem af en a-kasse i de sidste 12 måneder, men får i stedet mulighed for at få dagpenge fra den første dag i den måned, hvor der anmodes om, at medlemsskabet genoprettes.

Overgangsordningen gælder for personer, som ikke opfyldte betingelserne i opholdskravet, og som meldte sig ud af en a-kasse i 2019 indtil afskaffelsen af opholdskravet træder i kraft i 2020. Det tidligere medlem skal bekræfte, at opholdskravet var grund for udmeldelsen. De tidligere medlemmer skal efterbetale kontingent for den periode, medlemskabet har været afbrudt – tidligst tilbage fra 1. januar 2019. Muligheden for genoprettelsen af medlemsskabet gælder i perioden fra 1. februar 2020 og frem til den 31. juli 2020.

En afskaffelse af opholdskravet for ret til dagpenge skønnes at indebære merudgifter på 80 mio. kr. i 2020, 134 mio. kr. i 2021, 147 mio. kr. i 2022 og 148 mio. kr. i 2023. En afskaffelse af opholdskravet skønnes fuldt indfaset at reducere beskæftigelsen med ca. 350 fuldtidspersoner årligt.

Kultur

Omprioreringsbidraget annulleres på kulturområdet

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om, at besparelserne på kulturområdet skal standses.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er derfor enige om at annullere omprioreringsbidraget på kulturområdet fra 2020. Det betyder, at omprioreringsbidraget annulleres for teatre, museer, orkestre, de videregående kunstneriske uddannelser, folkehøjskolerne, tilskud til folkeuniversiteter, Rigsarkivet, Det Kgl. Bibliotek, institutter, centre mv.

Der afsættes 50,5 mio. kr. i 2020, 98,9 mio. kr. i 2021, 148,4 mio. kr. i 2022 og 194,4 mio. kr. i 2023, herunder ved udmøntning af den afsatte reserve vedrørende omprioreringsbidraget.

Copenhagen Phil – Hele Sjællands Symfoniorkester

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at afsætte 2 mio. kr. årligt i perioden 2020 og frem til Copenhagen Phil – Hele Sjællands Symfoniorkester. Midlerne kommer ud over afskaffelsen af omprioreringsbidraget på kulturområdet.

Danmarks Underholdningsorkester

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at styrke Danmarks Underholdningsorkester, herunder orkestrets pædagogiske læringsprojekter for folkeskolen.

Der afsættes 8 mio. kr. i 2020.

Kollektiv trafik

Reserve til initiativer inden for kollektiv trafik

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at rebudgettere en række ordninger til takstnedsættelser i forliget om Bedre og Billigere Kollektiv trafik. Endvidere er aftalepartierne enige om, at udmønte de udisponerede midler til takstnedsættelser i forliget.

Der afsættes således samlet set 98,7 mio. Kr. i 2020, 87,1 mio. kr. i 2021, 89,2 mio. kr. i 2022 samt 110,6 mio. kr. i 2023.

Aftaleparterne noterer sig, at regeringen i forbindelse med en kommende investeringsplan for infrastruktur vil præsentere et oplæg til disponering af opsparede midler i "Forliget om Bedre og Billigere kollektiv trafik" for forligskredsen.

Aftaleparterne noterer sig endvidere, at regeringen sammen med DSB vil undersøge mulighederne for at etablere nattog i Danmark samt undersøge mulighederne for at koordinere en eventuel nattogsdrift med Tyskland og Sverige.

Der prioriteres samlet set 173,7 mio. kr. i 2020 til kollektiv trafik.

Øvrige initiativer

Tilskud til etablering af bredbånd

Energistyrelsens evaluering af bredbåndspuljen viser, at der er opnået et tilfredsstillende resultat for de udmøntede midler. Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er på den baggrund enige om, at puljen bør forlænges med henblik på at fremme bredbåndsdækningen.

Der afsættes 100 mio. kr. i 2020 til forlængelse af bredbåndspuljen.

Pulje til afklaring af aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at afsætte en pulje på 50 mio. kr. årligt i perioden 2020-2021 til en styrket indsats for at afklare, om aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere over 30 år fortsat skal være på kontanthjælp. Midlerne målrettes primært personer, som har modtaget kontanthjælp i en periode på mere end 8 ud af de seneste 10 år. Kommunerne skal afklare om borgeren fx er i målgruppen for ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension og skal have forelagt sin sag for rehabiliteringsteamet. Projektet skal evalueres ved udgangen af 2021. Udmøntningen af initiativet skal sammentænkes med udmøntningen af Flere skal med 2-projektet.

Styrkelse af anklagemyndigheden

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om, at anklagemyndigheden skal styrkes. Det skal bl.a. bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiden i straffesager i anklagemyndigheden.

Der afsættes derfor 50 mio. kr. i 2020, svarende til en forøgelse på i størrelsesordenen 60 anklagerårsværk.

Kvoteflygtninge

Med henblik på at genoptage Danmarks deltagelse i FN's kvoteflygtningeprogram afsættes der en reserve på 40 mio. kr. i 2020, der kan dække udgifter op til 500 kvoteflygtninge. Regeringen meddeler medio 2020 FN inden for gældende regler herom, hvordan og i hvilket omfang Danmark deltager i kvoteflygtningeprogrammet og udmønter på den baggrund reserven.

Den Danske Ordbog

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at videreføre støtten til Den Danske Ordbog, en digital ordbog, som udgives af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab.

Der afsættes 1,5 mio. kr. i 2020.

Styrkelse af KVINFO

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om, at ligestilling er en helt grundlæggende værdi i det danske samfund. Der er brug for et upartisk videncenter, som kan klæde politikere og samfundet på med viden om ligestilling.

Den rolle har KVINFO udfyldt i årtier, og aftaleparterne er derfor enige om at styrke KVINFO markant.

Der afsættes i alt 4 mio. kr. i 2020. Heraf afsættes 2 mio. kr. til styrkelse af KVINFO's viden-center, mens 2 mio. kr. afsættes til en mentorindsats for etniske minoritetskvinder koordineret af KVINFO. Mentorindsatsen kan fx gøre det muligt at afklare, forberede og tilknytte kvinderne til arbejdsmarkedet.

Styrkelse af Danwatch

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at styrke det uafhængige journalistiske medie Danwatch. Det sker via en styrkelse af Danwatch's arbejde vedrørende samarbejdet mellem medier og lokale civilsamfundsaktører i udviklingslandene. Formålet hermed er at øge kapaciteten inden for undersøgende journalistik og dermed holde nationale myndigheder til ansvar og fremme et alsidigt, uafhængigt medieudbud.

Der afsættes i alt 4 mio. kr. i 2020 inden for udviklingsbistanden, der udmøntes i perioden 2020-2022.

Videreførelse af Forbrugerrådet Tænk Kemi

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om, at det er vigtigt at sikre god forbrugeroplysning om hverdagens kemikalier. Aftaleparterne er derfor enige om at videreføre Forbrugerrådet Tænk Kemi, som indsamler viden om og tester kemikalier i forbrugerprodukter, og sørger for at udbrede den viden til forbrugere.

Der afsættes 3,1 mio. kr. i 2020 til at videreføre indsatsen.

Certificering og uddannelse af tolke

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at nedsætte et tværministerielt udvalg, der skal komme med forslag til, hvordan man kan sikre bedre fremmedsprogstolkning i den offentlige sektor gennem bl.a. certificering og uddannelse af tolke i de største flygtninge- og indvandrersprog.

Der afsættes en reserve på 5 mio. kr. i 2020 til at følge op på udvalgets anbefalinger.

Løft af LGBT Danmark

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at prioritere et løft af LGBT Danmark - Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner. LGBT Danmark er en landsdækkende organisation, der tilbyder rådgivning, støtte og netværksgrupper til og for LGBTI-personer i Danmark. Forhøjelsen af driftstilskuddet kan bidrage til at udbrede LGBT Danmarks tilbud yderligere og derved bidrage til at skabe større trivsel og bedre muligheder for LGBTI-personer i Danmark.

Der afsættes 2,5 mio. kr. i 2020.

Rådet for Grøn Omstilling

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at yde støtte Rådet for Grøn Omstilling. Rådet for Grøn Omstilling er en uafhængig miljøorganisation, der arbejder for en bæredygtig omstilling af samfundet ved at deltage påvirke beslutningstagere og gennemføre informationskampagner, der kan understøtte borgere og virksomheder i at træffe bæredygtige valg.

Der afsættes 3 mio. kr. i 2020.

Dyrenes vagtcentral

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at afsætte yderligere midler til at støtte Dyrenes Vagtcentral i 2020. Dyrenes Vagtcentral er en institution under Dyrenes Beskyttelse, der driver en døgnbemandet vagtcentral, der tager imod henvendelser vedrørende dyr i nød, mistanke om vanrøgt mv. Dyrenes Vagtcentral modtager årligt mere end 118.000 opkald og kører ud til mere end 10.000 sager.

Der afsættes 6 mio. kr. i 2020.

Døvefilm

Døvefilm fremstiller tv-programmer og elektroniske medieprodukter på tegnsprog. Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at forhøje statens driftstilskud til Døvefilm i 2020.

Der afsættes 0,1 mio. kr. i 2020.

Ulighedstredegørelse

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om, at der er brug for en årlig ulighedstredegørelse, der analyserer ulighed i bredere forstand.

Formålet er at styrke vidensniveauet, følge udviklingen og skabe overblik over forskellige dimensioner af ulighed, fx på velfærdsområderne, indkomst- og formueforskelle og barrierer for social mobilitet på tværs af generationer.

Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi

Regeringen og Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at støtte ikke-økonomiske aktiviteter, herunder formidlingsaktiviteter, i Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi.

Der afsættes 2 mio. kr. i 2020.

Evaluerings af handicapområdet

Der skal være kvalitet og retssikkerhed i tilbuddene til mennesker med handicap og funktionsnedsættelser, og indsatsen skal være præget af en høj faglighed og den nødvendige specialisering.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er på den baggrund enige om, at regeringen i 1. halvår 2020 iværksætter en evaluering af den nuværende planlægning og organisering af handicapområdet med henblik på at styrke indsatsen, den nationale vidensdeling og sikre den mest hensigtsmæssige opgavefordeling mellem kommuner og regioner.

Støtte til 92-gruppen

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at afsætte midler til at støtte 92-gruppen i 2020. 92-gruppen – Forum for Bæredygtig Udvikling – er et samarbejde mellem 24 danske miljø- og udviklingsorganisationer, der blev dannet i 1992. 92-gruppen arbejder bl.a. med at påvirke Danmarks, EU's, WTO's og FN's politik med relevans for global bæredygtig udvikling.

Der afsættes 1 mio. kr. i 2020.

Barselsfond for selvstændige

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at forbedre barselsvilkårene for selvstændigt erhvervsdrivende således, at der findes en løsning på de økonomiske udfordringer, som mange selvstændige oplever, når de holder barselsorlov fra deres virksomhed.

Et væsentligt element i en model for bedre barselsvilkår for selvstændige er at sikre en meget præcis afgrænsning af målgruppen, så kun personer, som reelt er selvstændige, omfattes, ligesom der skal tilstræbes et så stort sammenfald som muligt mellem de selvstændige, der skal bidrage til en ordning, og de, der vil kunne drage fordel af den. Der tages afsæt i, at målgruppen er selvstændige med en indkomst over dagpengemaximum. Målgruppen omfatter ikke honorarmodtagere med B-indkomst.

Aftaleparterne drøfter udmøntningen primo 2020.

Omkostningerne ved barselsordningen skal hvile i sig selv gennem medfinansiering fra de selvstændige erhvervsdrivende.

Der afsættes en ramme på 10 mio. kr. i 2020 til eventuelle udviklingsomkostninger.

En styrket indsats for at minoritetsetniske unge bliver en del af fællesskabet

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at styrke Mino Danmarks indsats for, at flere minoritetsetniske unge bliver engagerede i den demokratiske dialog og stifter bekendtskab med Danmarks frihedsværdier.

Der afsættes 2 mio. kr. i 2020.

Udvidet integrationsgrunduddannelse (IGU+)

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet deler ambitionen om at udvide IGU-ordningen, så flere kan få en indgang til arbejdsmarkedet. Ordningen kunne fx også omfatte flygtninge og familiesammenførte til flygtninge, der har opholdt sig i Danmark i 5 til 10 år, eller som er 40 år eller derover. Ordningen er baseret på trepartsaftaler med arbejdsmarkedets parter, og ændringer i ordningen vil derfor skulle aftales med parterne. Det er regeringens hensigt, at udvidelsen kan træde i kraft 1. januar 2021 og gælde, indtil ordningen udløber i medio 2022.

Der afsættes en reserve på 10 mio. kr. årligt i perioden 2021-2023.

Støtte til Forældrenes Landsorganisation

Forældrenes Landsorganisation (FOLA) spiller en central rolle i rådgivningen af forældrebestyrelser, forældreråd og forældrenævn. Organisationen er således med til at skabe gode rammer om de danske dagtilbud. Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er derfor enige om at prioritere midler til FOLA.

Der afsættes 1,3 mio. kr. i 2020, heraf 0,2 mio. kr. til et driftstilskud til organisationens sekretariat samt 1,1 mio. kr. til et tilskud til organisationens forældrerådgivning.

Pulje til målrettede prioriteringer

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at prioritere en række yderligere initiativer: Dansk Institut for Internationale Studier (1,3 mio. kr. i 2020), Søfartsstyrelsens sikkerhedsopgaver (3,1 mio. kr. i 2020), Efteruddannelse af personale på sprogcentrene og andre udbydere af danskundervisning (3,4 mio. kr. i 2020), Styrelsen for Patientsikkerhed (2,4 mio. kr. i 2020), Styrelsen for Patientklager (0,6 mio. kr. i 2020), Studievalg Danmark (0,8 mio. kr. i 2020), Havarikommissionen (0,3 mio. kr. i 2020), Statens Byggeforskningsinstitut (0,4 mio. kr. i 2020), Indsats i forhold til flygtningefamilier med traume (2 mio. kr. i 2020) og Styrket vidensfunktion på æresområdet (0,5 mio. kr. i 2020).

Der afsættes samlet 14,8 mio. kr. årligt i 2020-2023 til de målrettede prioriteringer.

Effektanalyse af øget skattekontrol

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at styrke vidensgrundlaget i forhold til vurdering af effekten på offentlige finanser og samfundsøkonomien ved tilførsel af ekstra ressourcer, herunder skattekontrolmedarbejdere, til skatteforvaltningen. Der igangsættes et arbejde, der skal undersøge effekterne vedrørende skatteforvaltningens kontrolaktiviteter på borgeres og virksomheders regelefterlevelse, på de offentlige finanser og på samfundsøkonomien.

Der afsættes 2 mio. kr. i 2020 til at tilvejebringe et styrket vidensgrundlag i forhold til effekt-målinger af Skatteforvaltningens kontrolindsatser. Arbejdet forventes at være afsluttet i 2020.

Nyt skattecenter og 250 nye medarbejdere til styrket kontrol

Regeringen og Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at skærpe kampen mod skattely og aggressiv skatteplanlægning samt at styrke

indsatsen mod fejl, snyd og organiseret kriminalitet på skatte- og momsområdet. Aftaleparterne ønsker derfor at tilføre skatteforvaltningen 250 nye kontrolmedarbejdere samt etablere et nyt kontrolskattecenter i 2020.

Der afsættes 150 mio. kr. i 2020 og 200 mio. kr. årligt i perioden 2021-2023.

Øvrig finansiering mv.

Udmøntning af centrale reserver mv.

Som led i *Aftale om finansloven for 2020* er aftaleparterne enige om at udmønte de centrale reserver, der er afsat til finansloven for 2020.

Justering af skatteregler vedr. nedsættelse af gæld

Skattestyrelsen har ved en såkaldt *early warning* gjort opmærksom på, at værnreglerne vedr. nedsættelse af gæld kan omgås.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at fjerne omgåelsesmuligheden ved at udvide værnreglerne vedr. nedsættelse af gæld, således at der også sker beskatning eller fradragsbegrænsning i situationer, hvor koncernen opnår en indirekte gælds-nedsættelse ved, at fx et koncernforbundet selskab erhverver fordringen fra kreditor.

Tiltaget skønnes at indebære et finansieringsbidrag på 20 mio. kr. årligt i perioden 2020-2023. Varigt udgør finansieringsbidraget 20 mio. kr. De nye regler har virkning fra fremsættelsen af lovforslag L4 (1. oktober 2019).

Justering af skatteregler vedr. aktieavancebeskatning

Skattestyrelsen har endvidere gjort opmærksom på, at der ved anvendelse af modeller med opdeling i flere aktieklasser er set eksempler på en utilsigtet udnyttelse til bl.a. at skabe kunstige skattemæssige aktietab. Disse tab kan reducere skatten af anden indkomst.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om, at hovedaktionærer fremover skal anvende en ny metode til fordeling af anskaffelses-summen, når selskabet har flere aktieklasser, så den reelle avance beskattes.

Tiltaget skønnes at indebære et finansieringsbidrag på 40 mio. kr. årligt i perioden 2020-2023. Varigt udgør finansieringsbidraget 40 mio. kr. De nye regler har virkning fra fremsættelsen af lovforslag L4 (1. oktober 2019).

Stramning af beskatningen af leasede firmabiler

Det er et udbredt fænomen, at biler leases som firmabiler med et beskatningsgrundlag, der er væsentligt lavere end prisen på en tilsvarende bil i normal handel. I registreringsafgiften er der indført stramninger for leasingbiler (genberegning af den afgiftspligtige værdi), som imidlertid ikke er afspejlet i beskatningsgrundlaget for fri bil, hvorfor beskatningsværdien ofte vil være mindre, end den reelle markedsværdi for almindelige privatpersoner. Dermed opstår der et incitament til at aflønne medarbejdere med fri bil frem for kontantløn.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at stramme reglerne for beskatning af leasede firmabiler, således at beskatningsgrundlaget ved fri bil følger den genberegning, der foretages i registreringsafgiften. Det vil betyde, at beskatningen vil følge det generelle princip i skattelovgivningen, at skatten af personalegoder bør svare til skatten af kontantløn.

Tiltaget skønnes at indebære et finansieringsbidrag på 10 mio. kr. i 2020, 55 mio. kr. i 2021, 95 mio. kr. i 2022 og 100 mio. kr. i 2023. Varigt udgør finansieringsbidraget 100 mio. kr. De nye regler har virkning fra 1. februar 2020.

Afskaffelse af hovedaktionærnedslaget

Hovedaktionærer, der har erhvervet deres aktier før den 19. maj 1993, er efter gældende regler berettiget til et særligt hovedaktionærnedslag i den skattepligtige avance på op til 25 pct. Et maksimalt nedslag indebærer, at skatten af aktiegevinsten nedsættes fra 42 pct. til 31,5 pct.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at afskaffe det særlige hovedaktionærnedslag, så fremtidige gevinster beskattes fuldt ud. Dermed vil alle hovedaktionærer blive beskattet ens og på samme vis som andre personer, der ejer aktier. Det vil bidrage til at mindske uligheden i beskatningen af formueindkomst og vil samtidig medvirke til at gøre skattereglerne enklere og mere robuste.

Tiltaget skønnes at indebære et finansieringsbidrag på ca. 160 mio. kr. i 2020, 190 mio. kr. i 2021, 210 mio. kr. i 2022 og 240 mio. kr. i 2023. Varigt udgør finansieringsbidraget 150 mio. kr. Initiativet har virkning fra 1. februar 2020.

Forhøjelse af afgifterne på væddemål og onlinekasino

Med gældende regler er der en række forskellige satser på tværs af spiltyper. Afgiften på væddemål og onlinekasino er i dag lavere end afgiften på landbaserede kasinoer og spilleautomater.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet ønsker at regulere det danske marked for væddemål og onlinekasino samt at forebygge ludomani. Partierne er derfor enige om at forhøje afgiftssatsen på væddemål og onlinekasino fra 20 til 28 pct. af bruttopilleindtægten (BSI). Initiativet træder i kraft fra 2021 og skønnes at indebære et finansieringsbidrag på 150 mio. kr. årligt fra 2021. Varigt udgør finansieringsbidraget 150 mio. kr.

Afskaffelse af forældre køb i virksomhedsordningen mv.

Gældende regler giver mulighed for at anvende virksomhedsordningen til at trække renteudgifter på forældre købslejligheder fra i egen eller ægtefælles lønindkomst mv. (personlig indkomst før AM-bidraget). Dermed har renteudgifter i virksomhedsordningen en fradragsværdi på op til ca. 55,9 pct. for topskatteydere mod normalt ca. 25,6-33,6 pct., hvis virksomhedsordningen ikke anvendes.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at ændre reglerne, så udlejning af bolig til nærtstående ikke kan indgå i virksomhedsordningen eller kapitalafkastordningen. Det vil indebære, at forældre køb ikke kan indgå i ordningerne.

Initiativet indebærer, at renteudgifter i forbindelse med forældre køb får samme fradragsværdi som private renteudgifter i forbindelse med køb af ejerbolig, dvs. normalt 25,6-33,6 pct. i en

gennemsnitskommune. Forældre vil således fortsat kunne købe en lejlighed og udleje den til deres børn, men det vil ikke ske med særlige skattemæssige fordele.

Aftalepartierne ønsker, at ændringerne træder i kraft fra 2021. Der vil i første halvår 2020 ske en konsolidering af det mulige ikrafttrædelsestidspunkt, provenuprofil og de administrative omkostninger.

Ved ikrafttrædelse 2021 skønnes tiltaget at indebære et finansieringsbidrag på ca. 130 mio. kr. i 2021, ca. 150 mio. kr. i 2022 og ca. 160 mio. kr. i 2023. Varigt udgør finansieringsbidraget 230 mio. kr.

Genindførelse af registreringsafgift på fly

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at genindføre afgiften for registrering af ejerrettigheder over fly og afgiften for registrering af panterrettigheder i fly.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er derfor enige om at indføre en afgift for registrering af ejerrettigheder over fly på 0,1 pct. af flyets værdi, og en afgift for registrering af panterrettigheder i fly på 0,1 pct. af pantets værdi. For registrering af pant i fly, der vejer under 5.700 kg, eller som er registreret godkendt til højst 10 passagerer, er aftaleparterne enige om at indføre en afgift på 1,5 pct. af pantets værdi.

Tiltaget skønnes at indebære et finansieringsbidrag på 5 mio. kr. årligt fra 2021 og frem. Varigt udgør finansieringsbidraget 5 mio. kr.

Indeksning af punktafgifter

En række punktafgifter, som er fastsat i kroner og øre, indekseres ikke i dag. Realværdien af disse afgifter udhules derfor i takt med prisudviklingen.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at indeksere en række afgifter for perioden 2020 til 2025 med forhøjelser hvert tredje år, svarende til en årlig stigning på 1,8 pct. Afgifterne på råstofmaterialer, og tinglysning indekseres 1. marts 2020 og 1. januar 2023, mens afgifterne på bekæmpelsesmidler, spildevand og emballage indekseres 1. januar 2021 og 1. januar 2024.

Tiltaget skønnes at indebære et finansieringsbidrag på ca. 70 mio. kr. i 2020, ca. 150 mio. kr. årligt i perioden 2021-2022 og ca. 230 mio. kr. i 2023. Varigt udgør finansieringsbidraget ca. 280 mio. kr.

Statens indkøbsprogram

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at disponere provenuet fra seneste fase af statens indkøbsprogram, der omfatter statslige og selvejende institutioner. Provenuet udgør 48 mio. kr. i 2020, 53 mio. kr. i 2021 og 50,2 mio. kr. årligt fra 2022.

Besparelser på statens konsulentforbrug

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om, at statens konsulentforbrug er for højt. Aftaleparterne er på den baggrund enige om, at forbruget bør nedbringes. Der indarbejdes et samlet finansieringsbidrag på 200 mio. kr. i 2020 og 625 mio. kr. årligt fra 2021 med afsæt i ministeriernes udgifter til eksterne konsulenter. Reduktionen omfatter alle ministerområder (ministeriernes departementer og styrelser), herunder samtlige områder omfattet af økonomiske flerårsaftaler mv. og fordeles på baggrund af de faktiske gennemsnitlige udgifter til eksterne management- og it-konsulenter samt ekstern juridisk bistand i 2017-2018. Der tages i udmøntningen særligt hensyn til ministerområder med særligt høje udgifter til it-konsulenter og juridisk bistand, herunder Skatteministeriet.

Aftaleparterne noterer sig, at ministeriernes konsulentudgifter herudover skal tilpasses med 126,8 mio. kr. i 2020, 177,5 mio. kr. i 2021, 202,8 mio. kr. i 2022 og 228,2 mio. kr. i 2023 som led i udmøntningen af den negative budgetregulering af statens udgifter til konsulenter i *Aftale om ret til seniorpension for nedslidte*.

Nedlæggelse af reserve til ekstraordinære indsatser i grænseområderne mv.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at afskaffe reserven til ekstraordinære indsatser i grænseområderne mv.

Aftaleparterne noterer sig, at regeringen i løbet af 2020 agter at søge et flertal bag en anden finansiering af ekstraordinære indsatser i grænseområderne mv.

Nedlæggelsen af reserven til grænsekontrol mv. frigør 95 mio. kr. årligt i perioden 2020-2023.

Håndtering af finansieringsudestående vedrørende registreringsafgiften

Den daværende VLAK-regering og Dansk Folkeparti indgik i 2017 *Aftale om omlægning af bilafgifterne*, hvor det fremgår, at registreringsafgiftsprovenuet skal gøres robust over for den løbende udhuling som følge af øget brændstofeffektivitet. Der er imidlertid ikke vedtaget en konkret model, der gennemfører de forudsatte ændringer.

Manglende justeringer af registreringsafgiften skønnes at medføre manglende statslige indtægter for i størrelsesordenen 300 mio. kr. i 2020, 400 mio. kr. i 2021, 500 mio. kr. i 2022 og 600 mio. kr. i 2023.

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om, at denne ubetalte regning skal håndteres.

Der afsættes 300 mio. kr. i 2020. Aftaleparterne er endvidere enige om, at finansieringsudeståendet fra 2021 og frem håndteres som led i den samlede finansiering af omstillingen af bilparken, der vil blive besluttet bl.a. med afsæt i anbefalingerne fra kommissionen for grøn omstilling af personbiler i Danmark, der forventes at afrapportere medio 2020.

Udgiftslofter 2020-2022

Regeringen, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet er enige om at stemme for lovforslag om ændrede udgiftslofter for 2020-2022 med tilhørende ændringsforslag, som følger af Aftale om finansloven for 2020 samt politiske aftaler vedtaget i tilknytning hertil.

Aftale mellem regeringen og Venstre,
Radikale Venstre, Dansk Folkeparti,
Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten,
Det Konservative Folkeparti,
Alternativet, Nye Borgerlige og
Liberal Alliance om:

Fordeling af forskningsreserven
(herunder provenu fra reform af
førtidspension og fleksjob af juni 2012)
i 2020

(6. november 2019)

Aftale om fordeling af forskningsreserven (herunder provenu fra reform af førtidspension og fleksjob af juni 2012) i 2020

Partierne er enige om at udmønte 1.925 mio. kr. i 2020 til forskning og udvikling. Heraf er 1.231 mio. kr. i 2020 finansieret af provenuet fra aftale om en reform af førtidspension og fleksjob fra juni 2012.

Tabel 1

Mio. kr. (2020-pl)	2020
Forskningsreserve til udmøntning	1.925
1. Grøn omstilling	1.542
1.1 Danmarks Frie Forskningsfond	340
1.2 Danmarks Innovationsfond	629
1.3 Klimaforskning og CO2-lagring i regi af DMI og GEUS	40
1.4 Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram	336
1.5 Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram	111
1.6 Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram	78
1.7 Pilotprojekter inden for bæredygtigt design og arkitektur	6
1.8 Videnskab.dk	2
2. En balanceret forskningsindsats	383
2.1 Danmarks Frie Forskningsfond	236
2.1.1 Fri forskning	109
2.1.2 Fremtidens topforskere	76
2.1.3 Effekter af tidlig indsats og arbejdet med udvikling af de økonomiske regneprincipper	51
2.2 Danmarks Innovationsfond	137
2.2.1 Nye teknologiske muligheder, herunder kunstig intelligens	70
2.2.2 Bedre sundhed, herunder klinisk forskning	67
2.3 Grundtvig Centeret	10

Anm.: 1,5 pct. af midlerne anvendes til administration af initiativerne, hvilket følger praksis fra tidligere års aftaler.

1. Grøn omstilling

Verden og Danmark står over for massive klimaudfordringer. Det er påkrævet, at udledningen af drivhusgasser nedbringes markant på verdensplan. Vi står også over for store udfordringer i forhold til vores natur og biodiversiteten.

Forskning og udvikling er afgørende for at finde løsningerne, og det vil kræve store investeringer.

Partierne er derfor enige om at fordele 1.542 mio. kr. af de 1.925 mio. kr. i forskningsreserven til grøn forskning. Dermed øremærker partierne 1 mia. kr. mere til grøn forskning, end der er øremærket i dag, herunder den vækst i midler til forskning og udvikling, der er forudsat i Energiaftalen af juni 2018.

Forskningen skal bidrage til den grønne omstilling, herunder især målet om 70 pct. reduktion af udledningen af drivhusgasser i Danmark i 2030 samt målet om netto-nuludledning i EU og Danmark og bidrage til at skabe løsninger på klima-udfordringen globalt. Endvidere skal forskningen styrke naturen, miljøet og biodiversiteten.

Partierne er enige om, at der er behov for en bred forskningsindsats inden for alle videnskabelige hovedområder og på tværs af videnskabelige områder, som kan understøtte arbejdet med reduktion af drivhusgasser og styrkelse af biodiversiteten og generelt styrke den grønne omstilling i alle dele af samfundet, både i Danmark og internationalt. Det kan også omfatte forskning i de samfundsmæssige forandringer, som følger heraf, f.eks. håndtering af internationale konflikter afledt af klimaforandringer mv.

Partierne er enige om, at der er brug for forskning, som kan bidrage til at løse klima-, natur- og miljøudfordringerne, både på kortere og langt sigt. Forskningen skal styrke indsatsen i hele værdikæden fra grundforskning til udvikling.

Partierne er enige om, at der som led i en langsigtet grøn forskningsindsats er behov for at øge kapaciteten i den danske forskningssektor i form af viden, forskere i alle karriereled og adgang til infrastruktur.

I store dele af verden sættes der kræfter ind på grøn omstilling. For at opnå størst mulig fremdrift og deling af viden, er partierne enige om, at forskningen skal understøtte danske forskningsmiljøers adgang til ny international viden, partnere og infrastruktur, bl.a. i det europæiske forskningssamarbejde.

1.1 Danmarks Frie Forskningsfond

Der afsættes 340 mio. kr. under Danmarks Frie Forskningsfond til at fremme forskernes egne originale idéer, der kan bidrage til den grønne omstilling, herunder løsninger der adresserer klima- og naturudfordringerne. Midlerne skal styrke vækstlaget af forskere, opbygge kapaciteten i de forskningsfaglige miljøer og bidrage til nye forskningsmæssige gennembrud inden for den grønne omstilling.

1.2 Danmarks Innovationsfond

Der afsættes 629 mio. kr. til udfordringsdrevet grøn forskning under Danmarks Innovationsfond til fremme af den grønne omstilling. Med de midler vil der i alt være afsat 798 mio. kr. til Danmarks Innovationsfonds udmøntning inden for den grønne omstilling i 2020 på finansloven for 2020.

Forskning kan blandt andet ske inden for følgende temaer:

- **Energi**, herunder eksempelvis energiproduktion, intelligente, integrerede og fleksible energisystemer, lagring og konvertering af energi (herunder Power-to-X).
- **Klima**, herunder eksempelvis klimaforandringer og klimatilpasning samt fangst, genbrug og lagring af drivhusgasser. Det gælder i Danmark, i Arktis og globalt.
- **Grøn omstilling af landbruget**, herunder eksempelvis klima- og miljøvenligt landbrug, økologisk produktion, plantebaseret produktion, alternative proteinkilder og ressourceeffektiv forarbejdning og distribution af fødevarer og ingredienser og bæredygtig anvendelse af havets ressourcer.
- **Klima- og miljøvenlig transport**, herunder særligt forskning, som bidrager til den langsigtede løsning om at gøre Danmark uafhængig af fossil energi, eksempelvis udledningsreducerende løsninger for transport til lands, til vands og i luften, hvad angår grønne drivmidler inden for den tunge transport, og smart mobilitet.
- **Bæredygtig natur og miljø**, herunder eksempelvis forskning i, hvorledes biodiversiteten styrkes og fokus på omkostningseffektive virkemidler i naturbeskyttelse og -forvaltning, ren luft, jord og vand samt en mere rig havnatur og bioøkonomiske løsninger.
- **Bæredygtige byer og samfund**, herunder eksempelvis bæredygtigt byggeri og boliger samt genanvendelse af materialer, mineraler og affald.
- **Adfærd i forhold til grøn omstilling**, herunder eksempelvis forskning om brugeradfærd ift. energi, bygninger, forbrug og transport.

Partierne lægger vægt på, at udmøntningen ud over naturvidenskabelig og teknologisk forskning også omfatter humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning, der kan bidrage med værdifuld viden relateret til f.eks. adfærd, incitamenter, regulering og markedsforhold.

Endvidere er partierne enige om, at udmøntningen af forskningsmidlerne blandt andet indrager brugen af kunstig intelligens og robot- og droneteknologiske perspektiver, der kan fremme den grønne omstilling.

Den grønne omstilling vil kræve en målrettet indsats i mange år frem. Derfor er det afgørende, at indsatsen medvirker til at opbygge kapacitet i de relevante forskningsmiljøer på universiteterne.

I udmøntningen skal der derfor lægges vægt på langsigtede prioriteringer og sammenhængende indsatser omkring løsningen af klima-, natur- og miljøudfordringerne. Samtidig skal

indsatserne involvere de videnskabelige miljøer på universiteterne, hvor kompetence og viden kan forankres.

1.3 Klimaforskning og CO₂-lagring i regi af DMI og GEUS

Der afsættes 40 mio. kr. til målrettede klimaforskningsaktiviteter ved DMI og GEUS.

Af midlerne afsættes 25 mio. kr. til forskningsaktiviteter ved Danmarks Meteorologiske Institut (DMI), som kan fokusere på arktiske klimaforandringer, oceaner og havets klimaforandringer, globale klimaforandringers betydning i Rigsfællesskabet samt en proaktiv tilpasning til den nære fremtid.

15 mio. kr. afsættes til forskning ved De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS), som kan fremme anvendelse af CO₂. Forskningen skal fokusere på kortlægning af bæredygtig, klimavenlig anvendelse og lagring af CO₂ samt kosteffektive fangstmetoder af CO₂.

1.4 Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram

Der afsættes 336 mio. kr. til energiteknologiske udviklings- og demonstrationsaktiviteter, som skaber vækst og arbejdspladser, øger forsynings sikkerheden og bidrager til at indfri målet om 70 pct. reduktion af drivhusgasudslip i 2030 samt til at gøre Danmark uafhængig af fossil energi. Med de midler vil der i alt være afsat 514 mio. kr. til energiteknologiske udviklings- og demonstrationsaktiviteter i 2020 på finansloven for 2020.

Det er afgørende at udvikle viden og teknologi, der kan blive attraktivt at implementere i stor skala, herunder også på globalt plan. Ved at udbrede danske energiløsninger globalt kan forskningen bidrage til at udnytte det danske potentiale for at udvikle konkurrencedygtige løsninger inden for blandt andet energi og transport. Derfor skal der være fokus på, at der kan gives større støttebeløb til større projekter, der er centrale for at nå klimamålsætningerne, herunder nye grønne drivmidler særligt målrettet tung transport.

Dermed realiserer partierne den vækst i det energiteknologiske udviklings- og demonstrationsprogram, som er forudsat i energiaftalen fra juni 2018.

1.5 Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram

Der afsættes 111 mio. kr. til miljøteknologiske udviklings- og demonstrationsaktiviteter. Med de midler vil der i alt være afsat 134 mio. kr. til miljøteknologiske udviklings- og demonstrationsaktiviteter i 2020 på finansloven for 2020.

Midlerne skal støtte projekter, der udvikler nye teknologier til miljø- og naturbeskyttelsesformål inden for områderne klimatilpasning og vand, ressourceeffektivitet og affald, støj og luftforurening samt kemikalier.

1.6 Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram

Der afsættes i alt 78 mio. kr. til udviklings- og demonstrationsaktiviteter med fokus på grøn omstilling i landbruget. Med de midler vil der i alt være afsat 272 mio. kr. til udviklings- og demonstrationsaktiviteter med fokus på grøn omstilling i landbruget i 2020 på finansloven for 2020.

Af midlerne afsættes 40 mio. kr. til at støtte projekter inden for klimavirkemidler og -tilpasning i landbruget.

38 mio. kr. afsættes til økologiforskning i samarbejde med ICROFS (Internationalt Center for Økologisk Jordbrug og Fødevarer-systemer).

1.7 Pilotprojekter inden for bæredygtigt design og arkitektur

Der afsættes 6 mio. kr. til forsknings- og udviklingsprojekter inden for bæredygtigt design og arkitektur, der kan understøtte den grønne omstilling. Midlerne fordeles med 2 mio. kr. til henholdsvis Arkitektskolen Aarhus, Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering samt Designskolen Kolding, der tilrettelægger forsknings- og udviklingsaktiviteterne inden for deres formål.

1.8 Videnskab.dk

Der afsættes 2 mio. kr. til forskningsportalen Videnskab.dk. Midlerne skal bidrage til at udvide kendskabet til og forståelsen for den grønne forsknings samfundsmæssige betydning.

2. En balanceret forskningsindsats

Samtidig med, at partierne prioriterer forskning relateret til den grønne omstilling meget højt, skal der være balance i forskningsindsatsen.

Partierne er enige om at afsætte 383 mio. kr. til øvrige forskningsprioriteringer med fokus på nye teknologiske muligheder, bedre sundhed og tidlige indsatser samt til at understøtte, at forskernes egne idéer kan spire, herunder i vækstlaget blandt både yngre og kvindelige forskere samt Grundtvig Centeret.

2.1 Danmarks Frie Forskningsfond

Der afsættes i alt 236 mio. kr. til forskning i Danmarks Frie Forskningsfond.

Midlerne afsættes til Danmarks Frie Forskningsfonds arbejde med at støtte excellent forskning baseret på forskernes egne idéer, herunder til Sapere Aude, nationalt ERC-støtteprogram og Inge Lehmann-programmet, samt til styrket viden om effekter af tidlige indsatser.

2.1.1 Fri forskning

Der afsættes 109 mio. kr. til den frie forskning. Midlerne skal støtte og fremme de mest originale idéer og initiativer i dansk forskning og udvikle dansk forskning til højeste internationale niveau. Med de midler vil der være afsat 1.062 mio. kr. til den ikke-tematiserede frie forskning under Danmarks Frie Forskningsfond i 2020 på finansloven for 2020.

Midlerne bidrager til at sikre excellence og nybrud i dansk forskning og skal understøtte den nysgerrighedsdrevne og forskerinitierede forskning inden for grundforskning såvel som anvendelsesorienteret forskning.

Midlerne til fri forskning spiller desuden en væsentlig rolle for hele forskningens fødekæde fra ph.d. til professor samt for internationalisering af dansk forskning.

2.1.2 Fremtidens topforskere – Sapere Aude, nationalt ERC-støtteprogram og Inge Lehmann-program

Der afsættes 76 mio. kr. til Sapere Aude og nationalt ERC-støtteprogram samt Inge Lehmann-programmet mhp. at fortsætte indsatsen for fremtidens topforskere.

Midlerne til Sapere Aude Forskningsleder skal støtte særligt talentfulde yngre forskere, som er parate til at udvikle og styrke egne forskningsidéer og til at lede et forskningsprojekt med flere deltagere på højt internationalt niveau.

Op til 10 mio. kr. af midlerne kan gå til videreførelsen af det nationale ERC-støtteprogram til at understøtte talentfulde yngre forskeres muligheder for at få bevillinger fra ERC (European Research Council) til excellent og banebrydende forskning baseret på forskernes egne idéer inden for alle forskningsfelter.

Der afsættes 20 mio. kr. til et nyt program kaldet Inge Lehmann. Programmet skal styrke talentudviklingen i dansk forskning ved at fremme en mere ligelig kønssammensætning af forskningsmiljøerne i Danmark. Programmet skal være åbent over for alle fagområder, og både mænd og kvinder skal kunne søge programmet.

Partierne noterer sig, at uddannelses- og forskningsministeren vil søge dispensation fra ligebehandlingsloven til, at kvindelige ansøgere kan prioriteres over mandlige ansøgere i tilfælde af lige kvalifikationer mellem to ansøgere.

2.1.3 Effekter af tidlige indsatser og arbejdet med udvikling af de økonomiske regneprincipper

Der afsættes 51 mio. kr. i 2020 til forskning i effekter af tidlige indsatser og til arbejdet med udvikling af de økonomiske regneprincipper. Midlerne skal bidrage til og indgår i den samlede indsats med at udvikle de økonomiske modeller, herunder i forhold til at inddrage effekter af investeringer i velfærd samt klima, natur og miljø.

21 mio. kr. af bevillingen, der går til forskning i tidlige indsatser, skal bl.a. bidrage til at dokumentere effekten af forskellige former for tidlige og forebyggende indsatser, som kan understøtte børn og unges trivsel, udvikling og læring. Der er samtidig behov for anvendelsesorienteret forskning, der kan kvalificere viden om effekten af forskellige tidlige og forebyggende indsatser og derigennem understøtte, at alle børn og unge får mulighed for at udfolde deres fulde potentiale. Det har prioritet, at den forskningsindsats også inddrager de praksisorienterede forskningsmiljøer. Forskningen skal herudover – og ud over den indsats, der er finansieret i Satspuljeaftalen af november 2018 – hvor relevant kvalificere anvendeligheden af den socialøkonomiske investeringsmodel (SØM).

30 mio. kr. af forskningsbevillingen tildeles Danmarks Frie Forskningsfond til at belyse de samfundsøkonomiske effekter af hhv. 1) velfærdsinvesteringer (15 mio. kr.) og 2) klima, natur og miljø (15 mio. kr.). Der skal således undersøges om ny viden giver et fagligt belæg for at videreudvikle de økonomiske modeller og regneprincipper.

2.2 Danmarks Innovationsfond

Der afsættes 137 mio. kr. til forskning i Bedre sundhed og Nye teknologiske muligheder i Danmarks Innovationsfond.

2.2.1 Nye teknologiske muligheder, herunder kunstig intelligens

Der afsættes 70 mio. kr. til forskning i "Nye teknologiske muligheder" ud over den forskningsindsats, der i aftalen er målrettet den grønne omstilling. Med de midler vil der være afsat 159 mio. kr. i 2020 til "Nye teknologiske muligheder" under Innovationsfonden på finansloven for 2020.

Midlerne kan bruges til at understøtte udviklingen af det digitale fagområde og bidrage til – bl.a. tværdisciplinær – forskning i kunstig intelligens, big data, Internet of Things, kvantecomputing, it-sikkerhed, blockchain, interaktionsdesign og digital omstilling. Midlerne kan også bruges til forskning inden for bio- og life science, materialeudvikling, produktionsteknologi og systemer samt robot- og droneteknologi.

2.2.2 Bedre sundhed, herunder klinisk forskning

Der afsættes 67 mio. kr. til forskning inden for "Bedre sundhed". Med de midler vil der i alt være afsat 130 mio. kr. til Innovationsfondens udmøntning til "Bedre sundhed" i 2020 på finansloven for 2020.

Mange lande, bl.a. Danmark, står over for store udfordringer relateret til bl.a. psykiatriske og neurologiske sygdomme som f.eks. demens, kroniske lidelser, forebyggelse med fokus på ulighed i sundhed, antimikrobiel resistens, kræft samt fysisk, psykisk og kemisk arbejdsmiljø, herunder hvordan fysisk og psykisk nedslidning i f.eks. byggebranchen eller landbruget bedst reduceres. Dertil kommer viden om, og forebyggelse af, mistrivsel og dårligt mentalt helbred blandt børn og unge.

Udviklingen skaber en stor dansk og international efterspørgsel efter ny viden, uafhængig, patientnær klinisk forskning, metastudier på effekter og bivirkninger, psykofarmaka vs. non-farmakologiske interventioner, teknologi og løsninger til bedre og billigere forebyggelse, diagnostik, behandling og rehabilitering inden for såvel somatikken som psykiatrien samt metoder til risikobaseret overvågning af lægemidler og medicinsk udstyr. Personlig medicin er et særligt lovende område, hvor perspektiverne for patienter, sundhedsvæsenet og industrien er store, ligesom patientrapporterede oplysninger (PRO-data) kan have potentiale i arbejdet med individualisering af behandlingen og mere inddragelse af borgeren.

Partierne noterer sig samtidig, at regeringen på finanslovsforslaget for 2020 har afsat 34 mio. kr. i 2020 til forskningsaktiviteter på Internationalt Centre for Antimicrobial Resistance Solutions (ICARS), der blandt andet vil forholde sig til human sundhed.

2.3 Grundtvig Centeret

Der afsættes 10 mio. kr. til at videreføre Grundtvig Centerets arbejde. Grundtvig Centeret blev oprettet ved Aarhus Universitet med finanslovaftalen for 2009 med henblik på at gøre Grundtvigs forfatterskab offentligt tilgængeligt via digitalisering og kommenterede udgaver. Samtidig er formålet at fremme det almene studie af Grundtvig og hans virkningshistorie gennem forskning, undervisning og formidling.

3. Opfølgning på aftalen

Partierne noterer sig, at uddannelses- og forskningsministeren frem mod forhandlingerne om fordeling af forskningsreserven for 2021 vil belyse budgetteringen af de offentlige forskningsudgifter, herunder særligt budgetteringen af kommuner og regioners forskningsudgifter.

Partierne noterer sig, at ministeren i forbindelse med evalueringen af pædagoguddannelsen og frem mod forhandlingerne om fordeling af forskningsreserven for 2021 tager initiativ til at udvikle en hensigtsmæssig model for udmøntning af en styrket pædagogisk forskningsindsats rettet mod de mindste børn.

Et internationalt ekspertpanel offentliggjorde i foråret 2019 en evaluering af Danmarks Innovationsfond, som pegede på, at fonden *"bør udvikle et nyt program til at stimulere strategisk forskning og udvikling, som kan løfte hele områder eller teknologiske platforme for at komplementere den nuværende én-til-en-tilgang"*. I forlængelse heraf noterer partierne sig, at uddannelses- og forskningsministeren vil drøfte med Innovationsfondens bestyrelse, hvordan bestyrelsen vil udmønte de afsatte midler i overensstemmelse med de beskrevne initiativer og prioriteringer i nærværende aftale.

Partierne konstaterer, at der er et behov for at drøfte fordelingen af universiteternes basismidler til forskning. Partierne konstaterer i den forbindelse, at et ekspertudvalg for resultatbaseret fordeling af basismidler til forskning vurderede i en rapport udgivet i foråret 2019, at den nuværende model for basismidler til forskning på universiteterne ikke i tilstrækkelig grad fremmer kvaliteten af dansk forskning i et mere langsigtet perspektiv. Partierne noterer sig, at uddannelses- og forskningsministeren vil invitere partierne til at drøfte en fremtidig model for fordelingen af basismidlerne til forskning.

Partierne er enige om, at det er vigtigt, at danske forskere og myndigheder har adgang til forskningsskibskapacitet, der kan overtage opgaver fra DTU's nuværende oceangående havforskningsskib DANA IV. Partierne er enige om, at det er vigtigt at tilvejebringe et fyldestgørende beslutningsgrundlag, før der træffes beslutning om et statsligt engagement i ny skibskapacitet, herunder beslutningsgrundlag i forhold til skibstype, finansiering, myndighedsopgaver, ejerskab og opbakningen i forskningsmiljøerne til sagen. Partierne noterer sig, at uddannelses- og forskningsministeren senest medio 2020 vil tilvejebringe et beslutningsgrundlag for, hvordan danske forskere og myndigheder kan opnå den skibsadgang.

Bilag 1 viser udviklingen i bevillinger og nøgletal i 2020 på udvalgte områder som følge af nærværende aftale.

Bilag 1. Nøgletal for statslige forskningsmidler med aftale om fordeling af forskningsreserven i 2020

Tabel 1

Udvikling i det offentlige forskningsbudget, 2014-2020

Mia. kr., 2020-pl	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Statsligt forskningsbudget	17,5	17,5	16,4	16,5	17,1	17,2	17,9
Øvrigt offentligt forskningsbudget	5,6	6,2	5,7	5,7	5,5	6,2	5,8
- heraf kommuner og regioner	3,2	3,7	3,4	3,4	3,1	3,5	3,1
- heraf EU midler	1,7	1,7	1,7	1,8	2	2,1	2,2
Offentligt forskningsbudget i alt	23,2	23,6	22,1	22,2	22,6	23,4	23,7

Anm.: For 2014-2018 er tallene baseret på Danmarks Statistik. For 2019 og 2020 er der tale om budgettal fra hhv. FL19 og FFL20.

Kilde: Danmarks Statistik og FM.

Tabel 2**Bevillinger til forskningsfondene i 2014-2020**

Mio. kr., 2020-pl	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ³⁾
Danmarks Frie Forskningsfond ¹⁾	1.304	1.221	954	991	1.207	1.240	1.522
- Heraf ikke-tematiserede midler til fri forskning	1.232	1.221	954	991	1.050	1.055	1.062
- Heraf midler til Sapere Aude, ERC-støtteprogram og YDUN- og Inge Lehmann-programmer mv. ²⁾	73	-	-	-	51	55	75
- Heraf tematiserede midler (eksklusiv grønne midler)	-	-	-	-	106	130	50
- Heraf tematiserede grønne midler	-	-	-	-	-	-	335
Danmarks Innovationsfond	1.660	1.616	1.266	1.262	1.393	1.505	1.872

- 1) En andel af de afsatte midler til DFF fra forskningsreserveaftaler har siden 2018 været tematiserede. Midlerne i 2014-2020 er opgjort eksklusiv administrationsmidler fra udmøntning af forskningsreserven.
- 2) Disse midler er ikke tematiserede ift. forskningsområder, men er målrettet bestemte virkemidler.
- 3) Inklusiv tilførte midler fra forskningsreserveaftalen, eksklusiv administration.

Tabel 3**Skønnede udgifter til grøn forskning i det offentlige forskningsbudget, 2014-2020**

Mia. kr., 2020-pl	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Offentligt forskningsbudget i alt	23,2	23,6	22,1	22,2	22,6	23,4	23,7
- Heraf skønnet til grøn forskning	4,6	4,5	3,9	3,9	4,1	4,2	5,2

Anm.: Tallene i rækken ”heraf skønnet til grøn forskning” er fremkommet ved en forholdsmæssig fordeling af ikke-øremærkede midler i offentligt forskningsbudget på grundlag af seneste forskningsstatistik fra Danmarks Statistik år for år.

Kilde: *Egne beregninger p.b.a. tal fra Danmarks Statistik og FM. For 2019 og 2020 anvendes budgettal fra hhv. FL19 og FFL20.*

Tabel 4**Statslige bevillinger øremærket til grøn forskning og udvikling (2014-2020)**

Mio. kr., 2020-pl	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ¹⁾
Danmarks Innovationsfond ²⁾	602	501	335	287	289	275	798
Danmarks Frie Forskningsfond	-	-	-	-	-	-	335
Kunstneriske videregående uddannelsesinstitutioner	-	-	-	-	-	-	6
Videnskab.dk	-	-	-	-	-	-	2
Udviklings- og demonstrationsprogrammer	719	759	500	629	706	763	920
- Heraf EUDP ³⁾	390	413	158	327	399	441	514
- Heraf MUDP	122	132	138	110	87	90	134
- Heraf GUDP	207	214	203	192	221	232	272
PSO-finansieret forskning ³⁾	190	191	164	26	26	25	25
Klimaforskning ved DMI og GEUS	-	-	-	-	-	-	40
Øvrige grønne forskningsinitiativer ⁴⁾	126	120	82	86	92	125	127
Samlet	1.637	1.572	1.081	1.028	1.113	1.189	2.253

Anm.: Øremærkede grønne bevillinger er her defineret som bevillinger, hvor det fremgår af anmærkningerne til bevillingslovene, at det medtalte beløb har et grønt forskningsformål. Bevillingerne i 2014-2019 er opregnet til 2020-prisniveau med forbrugerprisindekset.

- 1) Inklusiv tilførte midler fra forskningsreserveaftalen.
- 2) For 2014 indgår bevillinger under Det Strategiske Forskningsråd, som fra 2014 blev lagt ind under Innovationsfonden. I opgørelsen indgår de tematiske områder på 19.41.11.10. og 19.44.01.10., som Uddannelses- og Forskningsministeriet har klassificeret som grøn forskning.
- 3) ForskEL er fra 2017 lagt under EUDP's grundbevilling som en del af PSO-aftalen.
- 4) Øvrige grønne forskningsinitiativer består af udvalgte dele af den forskningsbaserede myndighedsbetjening samt en række mindre forskningspuljer, som efter Uddannelses- og Forskningsministeriet, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriets vurdering er øremærket grøn forskning. Forskningsandelen for 23.31.01 Miljøundersøgelser har vist sig at være for høj i forskningsbudgettet i 2014-2016, hvorfor det her er antaget, at 40 pct. af bevillingen gik til forskningsaktiviteter.

Kilde: FL14-19 og FFL20 og forskningsbudgettet for 2014-2020 samt tal for de tre PSO finansierede ordninger (ForskVE, ForskEL og ELFORSK) fra Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Aftale mellem regeringen og
Venstre, Dansk Folkeparti,
Radikale Venstre,
Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten,
Det Konservative Folkeparti,
Alternativet og Liberal Alliance
om:

Udmøntning af reserven til
foranstaltninger på social-, sundheds-
og arbejdsmarkedsområdet 2020-2023

(20. november 2019)

Aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2020-2023

Regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Alternativet og Liberal Alliance har den 20. november 2019 indgået aftale om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet for 2020-2023.

Principper for udmøntning af reserven

Partierne bag aftalen er enige om, at ”reserven til foranstaltninger på social, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet” skal fungere som en katalysator for en bæredygtig, helhedsorienteret og forventet mere virkningsfuld socialpolitik. Partierne er desuden enige om, at civilsamfundet spiller en helt afgørende rolle i den sociale indsats. Processen for en kommende drøftelse af principperne for den fremtidige udmøntning af reserven fremgår af bilag 1.

Klare rammer for økonomisk støtte til frivillige, sociale organisationer

Partierne er enige om at igangsætte et arbejde, der skal skabe klarhed over rammerne for statslig økonomisk støtte til – og styrke samarbejdet med – frivillige, sociale organisationer.

Frivillige sociale organisationer spiller en vigtig rolle i indsatsen for udsatte børn, unge og voksne og mennesker med handicap. Mange organisationer oplever imidlertid, at de bruger kræfterne på at finde finansiering fra år til år, og at de har svært ved at planlægge indsatsen bare få år frem i tiden.

Arbejdet skal ses i sammenhæng med den drøftelse, partierne er enige om at have om principper for udmøntning af *reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet*.

Arbejdet skal bidrage til at målrette støtten til civilsamfundet samtidig med, at organisationernes mulighed for planlægning styrkes. Der skal endvidere være fokus på, at der bliver skabt ro til at opnå de formål, som støtten er givet til.

Desuden skal arbejdet munde ud i forslag til, hvordan den politiske prioritering kan ske med afsæt i aktuelle temaer (fx udsatteidræt, kvalitetsunderstøttelse og akkreditering), viden om målgrupper, type af indsats (fx rådgivning) mv.

Partierne er enige om, at implementeringen af en ny tilgang til støtte til civilsamfundet vil ske gradvist.

Arbejdet forankres i Social- og Indenrigsministeriet og vil blandt andet tage afsæt i den igangværende implementering af de 15 anbefalinger til en forbedret og forenklet støttestruktur og tilskudsadministration på det frivillige socialområde, som en arbejdsgruppe fremsatte i oktober 2018.

Som led i arbejdet vil der blive afholdt tematiske møder, hvor organisationer på området har lejlighed til at komme med input til arbejdet, bl.a. med henblik på at belyse de forskellige behov, der kan være hos store hhv. små organisationer, bedre muligheder for synergier mellem organisationer mv.

Arbejdet skal munde ud i forslag, der vil blive drøftet politisk som led i udmøntningen af *reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet for 2021-2024*.

Primo 2020 vil aftalepartierne modtage en procesplan for arbejdet. Forhandlingerne indledes i foråret 2020 og afsluttes forud for forhandlingerne om udmøntningen af reserven til *foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet for 2021-2024*.

Aftalen om udmøntningen af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2020-2023 indeholder følgende initiativer:

Styrket frivillig økonomi- og gældsrådgivning

Økonomiske vanskeligheder og gæld er med til at fastholde mennesker i udsathed. Det fremgår blandt andet af den nationale kortlægning af hjemløshed fra 2019, at 26 pct. af personerne i hjemløshed nævner økonomiske vanskeligheder som en væsentlig årsag til, at de er endt i hjemløshed. Derfor er partierne enige om at styrke den frivillige økonomi- og gældsrådgivning ved at etablere landsdækkende tilbud. I 2018 blev der gennemført i alt 6.400 rådgivningsforløb inden for den eksisterende ordning. Med aftalen ønsker partierne, at flere, herunder unge, skal have adgang til gældsrådgivning af høj kvalitet, og at gældsrådgivningerne skal bygge bro og samarbejde med relevante kommuner, myndigheder og andre civilsamfundsindsatser om en helhedsorienteret, tidlig og forebyggende indsats. Det kan indebære udgående og forebyggende rådgivningstilbud til særlige målgrupper som fx unge med en begyndende spillegæld, der fx kan foregå på ungdomsuddannelser og lignende, eller andre mennesker, der står i en svær økonomisk situation og samtidig skal håndtere livskriser som fx skilsmisse og spørgsmål om forældremyndighed. Midlerne udmøntes gennem en ansøgningspulje målrettet frivillige og sociale foreninger og private organisationer, herunder almene boligorganisationer, *jf. bilag 2*.

Endvidere videreføres den fælles vidensfunktion, der blev oprettet i 2018 af ti rådgivningsorganisationer med henblik på at udvikle og implementere den kvalitetsmodel på området, som vidensfunktionen har udviklet. Partierne ønsker, at vidensfunktionen fortsat skal sikre organi-

sationernes udvikling og efterlevelse af kvalitetsmodellens standarder om indhold i gælds-rådgivning, kompetencer, etik og dokumentation. Desuden skal vidensfunktionen styrke organisationernes videndeling om gældsproblematikker og samarbejdet blandt de frivillige foreninger og organisationer. Ansøgere til ansøgningspuljen forpligter sig til at arbejde efter kvalitetsstandarder fastsat og beskrevet i vidensfunktionen og kan i ansøgningen oplyse om evt. akkreditering.

Der afsættes i alt 55,0 mio. kr. til indsatsen i perioden 2020-2023.

Fritidspas til socialt udsatte børn og unge

Udsatte børn og unge deltager i mindre grad i organiserede fritidsaktiviteter end andre børn og unge. De mister dermed muligheden for at knytte relationer og opbygge sociale kompetencer, som på sigt kan være med til at hjælpe dem ud af udsatheden. Derfor er partierne enige om at understøtte udbredelsen af fritidspas til udsatte børn og unge med henblik på at øge deres deltagelse i fritidsaktiviteter i det lokale foreningsliv.

Kommunerne kan i dag tilbyde økonomisk støtte til fritidsaktiviteter til børn og unge med behov for særlig støtte. En undersøgelse fra 2019 viser imidlertid en stagnation i antallet af kommuner, der tilbyder fritidspas. Derfor oprettes en ansøgningspulje, jf. bilag 2, som kan søges af kommuner, der ikke har en fritidspasordning. Tilskuddet gives til kommunernes arbejde med fritidspasordninger til udsatte børn og unge, herunder:

- Økonomisk støtte til udsatte børn og unge til deltagelse i fritidsaktiviteter, for eksempel til dækning af udgifter til kontingent og udstyr.
- Lønudgifter til aflønning af fritidsvejleder(e), samt evt. andet fagpersonale, der udgør en bærende del af arbejdet med fritidspas.
- Kurser o.l. for fritidsvejledere og evt. ledere samt frivillige i foreningerne.
- Formidling af fritidspasordningen fx til målgruppen, foreninger, forældre mm.

Socialstyrelsen skal foretage en vidensopsamling fra tidligere fritidspasinitiativer og erfaringer i kommuner og på den baggrund udarbejde en vejledning for fritidspasmodellen til de kommuner, der modtager midler via ansøgningspuljen. Sideløbende foretages en kortlægning af, hvor mange kommuner der har fritidspasordninger.

Der afsættes i alt 22,3 mio. kr. til indsatsen i perioden 2021-2023.

Styrket infrastruktur på civilsamfundsområdet

Mange frivillige sociale organisationer er små og drevet af frivillige med hjertet på rette sted, men kan have behov for at kunne trække på støtte, rådgivning og kompetenceudvikling udefra for at løfte opgaven. En stærk infrastruktur, der kan understøtte civilsamfundet, er central.

Partierne er derfor enige om at videreføre tilskud til eksisterende infrastruktur på det frivillige sociale område, som i dag på hver deres måde understøtter udvikling, tværgående samarbejde samt kompetence- og kapacitetsudvikling på området. Det gælder følgende organisationer:

- *RådgivningsDanmark* driver bl.a. en akkrediteringsordning for frivillige, sociale rådgivningstjenester med henblik på kvalitetssikring af indsatserne.
- *Fonden for Socialt Ansvar* er en paraplyorganisation for seks konkrete indsatser, herunder Natteravnene, Bydelsmødrene og Familieiværksætterne, ligesom de driver et netværk med repræsentanter for omkring 60 frivillige organisationer og et udviklingsprogram for nye ideer.
- *Center for Frivilligt Socialt Arbejde (CFSA)* tilbyder kurser og støtte til kapacitetsopbygning til frivillige, sociale foreninger. CFSA er en selvejende institution under Social- og Indenrigsministeriet, som har til formål at styrke og udvikle frivilligt socialt arbejde i Danmark og formidle viden om civilsamfundet.

Endvidere er partierne enige om at afsætte midler til en ny frivillighedsundersøgelse, der skal undersøge udviklingen i frivilligt arbejde i Danmark, herunder andelen af personer uden for arbejdsfællesskabet som deltager i frivilligt arbejde.

Der afsættes i alt 52,4 mio. kr. til indsatsen i perioden 2020-2023.

Permanent støtte til julehjælp, sommerferiehjælp og nødovertatningstilbud

Partierne er enige om at videreføre og permanentgøre støtten til julehjælp, sommerferiehjælp og etablering af midlertidige nødovertatningstilbud. Partierne er endvidere enige om at styrke støtten til julehjælp og nødovertatning ved at forhøje den årlige bevilling med 1,0 mio. kr. Midlerne udmøntes gennem ansøgningspuljer, *jf. bilag 2*.

Støtte til julehjælp

Der er hvert år mange økonomisk klemte og socialt udsatte familier med børn, der ikke har råd til at holde jul med mad og gaver. Julehjælpen målrettes udsatte familier med børn, idet behovet vurderes at være størst i disse familier.

Støtte til sommerferiehjælp

Mange socialt udsatte familier med hjemmeboende børn har ikke mulighed for eller overskud til at arrangere sommerferieophold. Sommerferiehjælp henvender sig til familier, der fx er præget af misbrugsproblemer, psykisk sårbarhed, mistro, social isolation, økonomiske problemer mv.

Støtte til etablering af midlertidige nødovertatningstilbud

Vinteren er ofte hård for mange hjemløse, der af forskellige årsager ikke altid har et sted at overnatte, hvilket fører til en række helbreds-mæssige problemer. De mange frivillige og kommunale nødovertatningstilbud, der hver vinter etableres for gadesovende hjemløse med lovligt ophold, udgør dermed et nødvendigt supplement til øvrige tilbud på området.

Der afsættes i alt 15,0 mio. kr. årligt fra 2020 og frem til de tre ansøgningspuljer.

Videreførelse af BPA-rådgivningsfunktionen

BPA-rådgivningsfunktionen (Borgerstyret Personlig Assistance) har til opgave at vejlede og rådgive borgere, som har en hjælperordning efter servicelovens §§ 95 eller 96, i at varetage arbejdsgiver- og/eller arbejdslederansvaret. BPA-rådgivningsfunktionen understøtter dermed borgerens selvstændighed og medvirker til at sikre gode arbejdsvilkår for hjælperne i ordningen. En evaluering af BPA-rådgivningsfunktionen, som er offentliggjort i oktober 2019, viser, at ordningen er anvendt og værdsat, ligesom evalueringen tyder på, at BPA-rådgivningsfunktionen har en positiv betydning for graden af konflikter og sammenbrud i ansættelses- og samarbejdsforholdet.

Derfor er partierne enige om at videreføre rådgivningsfunktionen for at sikre, at borgere i kraft af deres rolle som arbejdsgiver og/eller arbejdsleder for deres hjælpere fortsat kan få gratis råd og vejledning i arbejdsretlige og arbejdsmiljøretlige spørgsmål, så blandt andet konflikter og sammenbrud i ansættelses- og samarbejdsforholdet i videst muligt omfang undgås.

Der afsættes i alt 4,0 mio. kr. til indsatsen i perioden 2020-2023.

Videreførelse af Levevilkårsundersøgelsen og Inklusionsmålingen

Partierne er enige om at videreføre Levevilkårsundersøgelsen og Inklusionsmålingen, der tilvejebringer vigtig viden om generelle levevilkår for mennesker med funktionsnedsættelse og dermed bidrager til ligebehandling og inklusion i samfundet. Endvidere sikrer videreførelsen en styrkelse af grundlaget for at sammenligne data på handicapområdet over tid, idet Levevilkårsundersøgelsen og Inklusionsmålingen foretages i henholdsvis 2020 og 2023, hvorved de fireårige intervaller mellem hver Levevilkårsundersøgelse og hver Inklusionsmåling videreføres.

Med videreførelsen sikres desuden Danmarks efterlevelse af forpligtigelsen i FN's handicapkonventions artikel 31 om at indsamle passende oplysninger på handicapområdet, herunder statistiske og forskningsmæssige data.

Der afsættes i alt 5,7 mio. kr. til indsatsen i perioden 2020-2023.

Videreførelse af Ordbog over Dansk Tegnsprog

Ordbog over Dansk Tegnsprog har siden 2008 tjent som opslagsværk og hjælperedskab for døve, døves pårørende samt tegnsprogstolke og andre fagprofessionelle, der arbejder med tegnsprog. Ordbogen har ca. 300 unikke brugere dagligt, mens det skønnes, at ca. 20.000 personer i Danmark anvender dansk tegnsprog enten som modersmål eller som pårørende, professionel eller studerende.

Partierne er enige om at videreføre den fortsatte drift og udvikling af Ordbog over Dansk Tegnsprog for at understøtte døves mulighed for kommunikation og inklusion i samfundet.

Der afsættes i alt 3,2 mio. kr. til indsatsen i perioden 2020-2023.

Exitpakke til mennesker i prostitution

Den seneste store kortlægning af prostitution er fra 2011, hvor SFI estimerede antallet af mænd og kvinder i prostitution til at udgøre cirka 3.200 personer. Estimatet dækker den synlige prostitution, og der er derfor et mørketal derudover. Partierne er enige om at forbedre trivlsen og reducere prostitutionsaktiviteter for udsatte personer i prostitution, hvorfor der afsættes midler til en exitpakke målrettet mennesker i prostitution, der ønsker at forlade prostitutionsmiljøet eller ønsker rådgivning i relation til deres prostitutionserfaringer.

Indsatsen skal ske med udgangspunkt i de blandede erfaringer fra Exit Prostitution, hvortil der med aftalen om udmøntning af satspuljen for 2012 blev afsat midler. Midlerne udmøntes via en ansøgningspulje, jf. bilag 2, til udvalgte kommuner, der ønsker at arbejde intensivt med prostitution og tilstødende problemer som fx gæld og stofmisbrug. En del borgere i prostitution har brug for sociale tilbud, mens de er i prostitution, og hvis de ønsker at forlade prostitution. Kommunerne skal i samarbejde med relevante NGO'er arbejde sammen om indsatsen til borgere, der ønsker rådgivning om alternativer til et liv i prostitution samt til eventuelt videre støtte til at forlade prostitution. Derudover skal projektet have fokus på potentielle ofre for menneskehandel, som derfor skal henvises til indsatsen i regi af den nuværende handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel 2019-2021. Målgruppen er danske såvel som udenlandske borgere over 18 år med lovligt ophold i Danmark, der er i prostitution og har sociale vanskeligheder som følge af prostitution.

Endvidere er der enighed om at afsætte midler til at opdatere vidensgrundlaget om prostitution i Danmark. Både prostitutionens omfang og former har udviklet sig siden sidste kortlægning. Der er derfor behov for et nyt vidensgrundlag, der fx skal kortlægge prostitutionens omfang og former, tilstødende sociale problemer og udbredelsen af ønsket om at forlade prostitution.

Der afsættes i alt 55,0 mio. kr. til indsatsen i perioden 2020-2023.

Mere investeringstankegang på det sociale område – bedre viden om økonomi og effekt af sociale indsatser

Flere og bedre data om kommunernes indsatser og resultater på socialområdet er helt afgørende, hvis kommunerne skal have bedre forudsætninger for at tilrettelægge deres arbejde i et investeringsperspektiv.

Mangler i datagrundlaget på det sociale område betyder, at det i dag ikke er muligt at få oplysninger om kobling mellem borger, målgruppe, indsats og socialt tilbud. Dermed er det ikke muligt at opnå viden om effekterne af en lang række indsatser på det sociale område.

Med initiativet arbejdes derfor målrettet mod bedre og ensartede data på tværs af kommunerne, så der bliver mulighed for at koble oplysninger om sociale indsatser og udgifterne til indsatserne på individniveau.

Partierne er derfor enige om at afsætte midler til:

- Udvikling af et socialt institutionsregister (sammenhæng mellem borger, målgruppe, indsats, udgift og socialt tilbud)
- Udvikling af hjælpemiddelstatistik (viden om målgruppen og overgangen mellem beskæftigelsesindsatsen og socialindsatsen)

Arbejdet skal ske i samarbejde med KL og kommunerne.

Der afsættes i alt 6,0 mio. kr. til indsatsen i perioden 2021-2023, og 3,0 mio. kr. årligt fra 2024 og frem.

Landsdækkende behandlingstilbud til mennesker med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen

Mennesker, som udsættes for seksuelle overgreb i barndommen eller ungdommen, kan senere i livet opleve svære psykiske og sociale problemer. Der findes i dag tre centre for seksuelt misbrugte i landet, der tilbyder behandling til målgruppen. Behandling kan derfor være forbundet med betydelig transporttid, og ventetiderne på de tre eksisterende centre er 1-2,5 år, hvilket kan være retraumatiserende for borgere, der efter mange års tavshed vælger at søge behandling for senfølger.

Partierne er derfor enige om at afsætte midler til, at de tre centre kan udvide deres tilbud til alle fem regioner, så indsatsen er landsdækkende. Det skal sikre, at mennesker, der er ramt af senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen, hurtigere kan få den behandling, som de har brug for, så de får mulighed for at komme videre med deres liv og kan tage del i samfundets fællesskaber.

Der afsættes i alt 33,0 mio. kr. til indsatsen i perioden 2021-2023.

Hjælp til udsatte børn og unge i Grønland

Flere undersøgelser og rapporter peger på, at forholdene for udsatte børn og unge i Grønland, herunder de grønlandske kommuners sagsbehandling i børnesager, er stærkt bekymrende. Den grønlandske børnetalsmand har flere gange siden efteråret 2015 offentliggjort "rejerapporter" om forskellige områder i Grønland, som omtaler stærkt bekymrende forhold for udsatte børn og unge, bl.a. udfordringer med at sikre den nødvendige handling på underretninger. Rapporterne og forskellige undersøgelser viser, at der flere steder i Grønland er massive problemer med svigt af børn, og at børnene ikke altid får den nødvendige og rettidige støtte.

Partierne er derfor enige om, at der er behov for at afsætte midler til at understøtte de grønlandske myndigheders arbejde for at forbedre forholdene for udsatte børn og unge i Grønland.

Regeringen har endvidere i 2019 igangsat et fælles tværgående arbejde mellem Grønland og Danmark, som skal analysere udfordringerne og komme med anbefalinger til langsigtede

løsninger til, hvordan forholdene for udsatte børn og unge i Grønland kan forbedres. Arbejdsgruppens arbejde skal være færdigt i første halvdel af 2020 og danner afsæt for udmøntningen af midlerne.

Der afsættes i alt 80,0 mio. kr. til indsatsen i perioden 2020-2023.

Støtte til udsatte grønlændere i Danmark

Partierne er enige om, at De Grønlandske Huses inklusionsindsats for nytilkomne grønlændere i Danmark er en vigtig del af infrastrukturen for den sociale indsats til nytilkomne og socialt udsatte grønlændere i Danmark.

Derfor ønsker partierne at videreføre inklusionsindsatsen, hvormed der ydes støtte til nytilkomne grønlændere og til husenes brugere samt ved en opsøgende indsats i grønlandske lokalmiljøer. Indsatsen for nytilkomne grønlændere skal således forebygge udsathed blandt grønlændere i Danmark.

Der afsættes i alt 12,3 mio. kr. i perioden 2021-2023, der fordeles ligeligt mellem de fire Grønlandske Huse.

Styrket indsats for implementering af Housing First på hjemløseområdet

Hjemløsetællingen for 2019 viser, at kurven over antallet af hjemløse er fladet ud, og at der er sket et lille fald i antallet af unge hjemløse. Partierne er på trods heraf enige om, at antallet af hjemløse i Danmark stadig er alt for højt.

I Danmark har man siden 2009, hvor man igangsatte Hjemløsestrategien (2009-2013), arbejdet med at omlægge indsatsen til bekæmpelse af hjemløshed efter principperne i Housing First-tilgangen. Hjemløsestrategien viste gode resultater, men der er fortsat brug for viden om barrierer og muligheder i det videre arbejde med at understøtte kommunernes omlægning af deres praksis til evidensbaserede indsatser på området samt bedre forebyggelse blandt særligt unge. Derfor er partierne enige om, at Socialstyrelsens rådgivningsfunktion på hjemløseområdet i 2020-2021 skal afdække og indhente viden i den eksisterende dialog med kommunerne for at kunne styrke arbejdet med Housing First, herunder viden om succeser og udfordringer i arbejdet med særlige målgrupper som fx unge i alderen 18-29 år og ældre hjemløse og hjemløse grønlændere. Vidensafdækningen vil endvidere omfatte internationale erfaringer fra lande som Norge og Finland.

Hjemløseområdet er prioriteret af aftaleparterne, som ønsker at udvikle området. Derfor er partierne enige om, at der allerede nu afsættes midler til, at der i 2022-2023 kan følges op på både ovennævnte afdækning af Housing First, samt erfaringerne fra den igangværende Handlingsplan til bekæmpelse af hjemløshed, der indgik i aftalen om udmøntning af satspuljen for 2018-2021. Opfølgningen drøftes i forbindelse med udmøntning af reserven for 2022.

Partierne præsenteres for en samlet vidensafdækning inden sommerferien 2021.

Der afsættes i alt 22,0 mio. kr. til indsatsen i perioden 2020-2023.

Bedre rammer for overgangen til voksenlivet for unge med handicap

Overgangen til voksenlivet er særligt svært for unge med handicap. For det har ofte stor praktisk betydning for deres hverdag, at de fylder 18 år og dermed formelt bliver myndige. For eksempel i forhold til uddannelse, bolig og hjælp og støtte efter relevant lovgivning.

Derfor har disse unge brug for, at denne vigtige overgang bliver forberedt i god tid og med tæt inddragelse af den unge og forældrene. Og de har brug for, at forberedelserne af voksenlivet sker koordineret og velplanlagt, så der i god tid inden fødselsdagen er styr på, hvad der skal ske, når den unge fylder 18 år.

Derfor er partierne enige om, at kommunerne via en lovændring skal forpligtes til at påbegynde forberedelsen af overgangen til voksenlivet, allerede når den unge fylder 16 år. Forberedelsen skal bl.a. understøtte kommunerne i at løfte deres eksisterende forpligtelse til at sikre, at unge med handicap får den nødvendige hjælp og støtte efter relevant lovgivning – også i overgangen til voksenlivet. Dermed kan både den unge og forældrene være trygge ved, at rammerne for denne vigtige overgang er på plads. Parterne er endvidere enige om, at Socialstyrelsen – i tæt samarbejde med Danske Handicaporganisationer og KL - skal udvikle et inspirationsmateriale med konkrete redskaber, som skal understøtte forberedelsen af den gode overgang og implementeringen af den nye lovbestemmelse.

Der afsættes i alt 6,5 mio. kr. til initiativet i 2020-2023 og 2,0 mio. kr. årligt fra 2024 og frem. De økonomiske konsekvenser af initiativet skal, jf. DUT-princippet, forhandles med KL. Der kan derfor være behov for at regulere på trækket af reserven.

Støtte til ungekrisecenter

Der er i dag en gruppe af unge, som oplever at være i krise, fx på grund af omsorgssvigt, overgreb eller mistrivsel derhjemme, og som er i fare for at ende med at sove på gaden, i parker eller på sofaen hos venner og bekendte.

Derfor er partierne enige om at afsætte midler til at støtte et forsøg med etablering og drift af et ungekrisecenter, drevet af en eller flere private eller frivillige organisationer, der har indgået en samarbejdsaftale med en eller flere kommuner om etableringen af et sådant center. Midlerne udmøntes gennem en ansøgningspulje, jf. bilag 2. Formålet er at afdække, om et sådant initiativ kan hjælpe til at nå nogle unge, som ikke nås i dag, inden de ender på gaden.

Ungekrisecentret skal først og fremmest være et fysisk sted med gratis rådgivningstilbud for personlige (evt. anonyme) henvendelser og skal således levere rådgivning og vejledning i trygge rammer for unge i krise og kriselignende situationer. Derudover skal der være mulighed for, at unge i alderen 14 til 17 år kan overnatte på stedet i akutte situationer i en kortere periode.

Hvis centret etablerer sengepladser, er det et krav, at tilbuddet godkendes som et anbringelsessted, og den unge kan alene opholde sig på stedet i op til fem dage med mulighed for forlængelse i op til yderligere to dage. Sengepladserne vil derudover alene kunne anvendes

enten med samtykke fra forældremyndigheds-indehaver eller uden forældrenes samtykke i de tilfælde, hvor der bliver truffet en egentlig afgørelse om en akut anbringelse af et barn på 14 år eller derover.

Derudover er partierne enige om at øremærke en del af midlerne til en erfaringsopsamling, som bl.a. skal belyse antallet af brugere og deres karakteristika mv. samt belyse sammenhænge med øvrige tilbud.

Der afsættes i alt 16,5 mio. kr. i perioden 2020-2023 til initiativet, heraf 0,5 mio. kr. til en erfaringsopsamling.

Kulegravning af reglerne om særlig støtte til børn og unge

Det er helt afgørende, at hjælpen til udsatte børn og unge gives rettidigt og er målrettet mod det enkelte barns behov. Det forudsætter derfor, at reglerne ikke spænder ben for, at kommunerne kan iværksætte den rigtige hjælp, eller sikrer den fornødne inddragelse af barnet og familien.

Partierne konstaterer, at regeringen har aftalt med KL at iværksætte en kulegravning af reglerne om særlig støtte til børn og unge. Kulegravningen skal se på, om reglerne i tilstrækkelig grad understøtter, at barnets behov kan sættes i centrum. Som led i kulegravningen afholdes bl.a. workshops med kommunerne, ligesom der laves en kortlægning af de eksisterende regler. Aftalepartierne vil følge arbejdet, der påtænkes afsluttet i foråret 2020.

Undersøgelse af udfordringerne i anbringelsessager

En anbringelse uden for hjemmet af et barn er et af de mest indgribende tiltag, som et samfund kan foretage. Det er derfor helt afgørende, at grundlaget for sådanne beslutninger er i orden. Rapporter fra bl.a. tænketanken Justitia peger på, at der er et forbedringspotentiale i sagsbehandlingen, bl.a. ift. afgørelsernes juridiske kvalitet og den uensartede praksis for, hvordan og hvor meget børn og forældre inddrages i udvalgets behandling af deres sag.

På den baggrund er aftalepartierne enige om, at foretage en undersøgelse af kommunernes anbringelsessager. Undersøgelsen foretages ved, at den kommende uafhængige retssikkerhedsenhed, der blev aftalt med satspuljeaftalen for 2019, jf. bilag 4, gennemgår en række sager om anbringelse uden samtykke. Dels sager, hvor Ankestyrelsen har ophævet afgørelsen om anbringelse, dels hvor Ankestyrelsen har opretholdt afgørelsen om anbringelse. Formålet er at skabe overblik over, om der er mønstre i, hvilke sager Ankestyrelsen ikke stadfæster samt synliggøre udfordringerne med udgangspunkt i konkrete sager. Undersøgelsen foretages i løbet af 2020.

Undersøgelsen vil blive sendt til det rådgivende organ, tilknyttet den uafhængige retssikkerhedsenhed. Undersøgelsen vil blive præsenteret for og drøftet med Social- og Indenrigsudvalget og de centrale aktører på området, herunder fagpersoner, organisationer, tidligere anbragte børn og unge og andre med særlig ekspertise inden for anbringelsesområdet, så de får mulighed for at bidrage med deres erfaringer og anbefalinger. Formålet er at sikre et bredt perspektiv på udfordringerne, og at børnene selv får en stemme.

Der afsættes 1,0 mio. kr. i 2020 til initiativet.

Ramme til frivillige sociale indsatser

Partierne er enige om at afsætte driftsstøtte til en række indsatser, som er båret af frivillige kræfter, som løfter vigtige opgaver på civilsamfundsområdet. Partierne er desuden enige om at skabe mere ro om de økonomiske rammer for frivillige, sociale organisationer, så de i god tid ved, hvad de har med at gøre med. Som led heri er partierne enige om, at der afsættes færre midler i støtteperiodens sidste år. Midlerne udløber medio året. Det sker for at undgå, at organisationer, der modtager støtte til drift, først kender deres økonomi for det følgende år, når de årlige finanslovsaftaler indgås ultimo året.

Partierne er enige om at afsætte midler til driftsstøtte til:

- **FBU – ForældreLANDSforeningen**
FBU er en landsdækkende, frivillig forening, som har til formål at samle, støtte og rådgive forældre, hvis børn modtager særlig støtte efter serviceloven, herunder er anbragt uden for hjemmet. Det sker blandt andet gennem telefonrådgivning, forældrekurser og netværksskabende aktiviteter. Der afsættes 2,0 mio. kr. årligt i perioden 2021-2022 og 1,0 mio. kr. i 2023.
- **Projekt Unik – Børns Trivsel**
Projekt UNIK er et efterværnsprojekt under foreningen Børns Trivsel. Målgruppen er tidligere anbragte unge mellem 18-30 år. Formålet med Projekt UNIK er at give tidligere anbragte unge en bedre livskvalitet, støtte til at mestre eget liv, en målrettet indsats som udvikler de unges sociale samt personlige færdigheder for at styrke deres sociale robusthed og livsduelighed. Der afsættes 2,5 mio. kr. årligt i 2020-2022 og 1,3 mio. kr. i 2023.
- **GirlTalk**
GirlTalk er en indsats målrettet unge piger med fx lavt selvværd, selvmordstanker, problemer med ensomhed mv. GirlTalk tilbyder bl.a. online (chat) og telefonrådgivning og vejledning til unge piger i alderen 12-24 år, foredrag mv. Der afsættes 0,3 mio. kr. årligt i 2020-2022 og 0,2 mio. kr. i 2023.
- **OMBOLD**
OMBOLD er en nonprofitorganisation, der siden 2003 har udviklet et fodboldkoncept, der specifikt er målrettet samfundsgrupper, der ikke naturligt opsøger almindelige idrætsforeninger. OMBOLD arrangerer blandt andet træning, stævner og mesterskaber med plads til alle. Formålet er at sikre driften af OMBOLDs aktiviteter, så OMBOLD fortsat kan motivere socialt udsatte til engagement og deltagelse i fysisk aktivitet. Der afsættes 2,0 mio. kr. årligt i 2020-2022 og 1,0 mio. kr. i 2023.

- *Idræt for Sindet*
Idræt for Sindet er en organisation under Dansk Arbejder Idrætsforbund. Idræt for Sindet består af lokale idrætsforeninger drevet af borgere med psykiske vanskeligheder. Idræt for Sindet tilbyder et fællesskab omkring idræt med henblik på at styrke sundhed og livskvalitet. Det er blandt andet Idræt for Sindets mål at gøre medlemmerne parate til på længere sigt at deltage i ordinære idrætsforeninger. Der afsættes 1,5 mio. kr. årligt i 2020-2022 og 0,8 mio. kr. i 2023.
- *Linie 14 – Ét værested*
Linie 14 er et værested for tidligere misbrugere i København. Formålet er at skabe rammer om stoffri fællesskaber og netværk for tidligere misbrugere af stoffer og alkohol, bl.a. gennem aktiviteter, samvær og rådgivning. Der afsættes 0,5 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022 og 0,3 mio. kr. i 2023.
- *AmiAmi*
AmiAmi er en organisation, der foretager op søgende arbejder blandt potentielle ofre for menneskehandel blandt migrant sexarbejdere, blandt andet gennem sundhedstilbud, rådgivning mv. Der afsættes 0,5 mio. kr. årligt i 2020-2021 og 2,5 mio. kr. i 2022.
- *Peer-Netværket Danmark*
Peer-Netværket Danmark er et uafhængigt, landsdækkende netværk af frivillige og lønnede peer-støtter, der blev etableret i 2014 som landsdækkende netværk under LAP, SIND, Gallo Huset, Outsideren og Recovery Lab. Netværket arbejder med peer-støtte i regioner, kommuner, civilsamfund og landsdækkende netværksaktiviteter. Der afsættes 1,5 mio. kr. årligt i 2021-2022 og 0,8 mio. kr. i 2023.
- *KVINFOs mentornetværk*
Målsætningen med Mentornetværket under KVINFO er at gøre det lettere for nytilkomne kvinder herunder indvandrer- eller flygtningekvinder at finde vej ind på det danske arbejdsmarked og blive en integreret del af det danske samfund. Der afsættes 2,0 mio. kr. årligt i 2021-2022.

Løsning af grænsehindringer for førtidspensionister i rigsfællesskabet

Partierne er enige om at afsætte midler til at udmønte aftale i Rigsfællesskabet om lettelse af grænsehindringer, når personer, der er tilkendt førtidspension i en rigsdæl, flytter til en anden rigsdæl. Følgende tre initiativer implementeres i hver rigsdels lovgivning:

1. Hver rigsdæl vil skulle udveksle relevante oplysninger, der nedsætter sagsbehandlingstiden i forbindelse med behandling af sager om førtidspension ved flytning mellem rigsdelene.
2. Der indføres en overgangsordning, som indebærer, at førtidspensionister ved flytning mellem rigsdelene kan medtage sin førtidspension, indtil der er truffet afgørelse i sagen, dog højst i 12 måneder.

3. Førtidspensionister, der er tilkendt højeste førtidspension i den fraflyttede rigsdal, tildeles automatisk førtidspension i den tilflyttede rigsdal, og førtidspensionister, der er tilkendt førtidspension i Danmark, tildeles automatisk højeste førtidspension ved flytning til andre rigsdale.

Der afsættes 1,0 mio. kr. årligt til ordningen fra 2020 og frem.

Døgnåbning af Livslinien

Livslinien tilbyder støtte og rådgivning til personer, der er i krise eller har tanker om selvmord. Med aftale om udmøntning af satspuljen for 2016-2019 blev der afsat midler til at videreføre den eksisterende natåbning af Livslinien. Satspuljemidlerne blev givet på baggrund af en evaluering fra 2015. Denne evaluering viste, at Livslinien med natåbning i højere grad er i stand til at hjælpe selvmordstruede, idet der gennemføres flere rådgivningssamtaler end forud for den udvidede åbningstid, og idet samtalerne opfylder et særligt behov hos brugerne for rådgivning i nattimerne, hvor andre selvmordsforebyggende tilbud har lukket.

Den nuværende bevilling, der gør det muligt at tilbyde rådgivning til kl. 04.00, udløber med udgangen af 2019. Partierne er på den baggrund enige om at udvide åbningstiderne for Livsliniens telefonrådgivning, så de fremover kan tilbyde rådgivning døgnet rundt.

Der afsættes i alt 8,0 mio. kr. til indsatsen i perioden 2020-2023.

Opfølgning på demenshandlingsplan 2025

Med den politiske aftale om den nationale demenshandlingsplan 2025 besluttede en enig satspuljekreds prioriteringen af 470 mio. kr. til 23 konkrete initiativer på demensområdet. Med demenshandlingsplanen opstillede man desuden tre nationale mål for demensindsatsen frem mod 2025:

1. Danmark skal have 98 demensvenlige kommuner,
2. Flere mennesker med demens skal udredes og 80 pct. skal have en specifik diagnose
3. En forbedret pleje- og behandlingsindsats skal nedbringe forbruget af antipsykotisk medicin blandt mennesker med demens med 50 pct.

Demenshandlingsplanen har bidraget til en positiv udvikling på området og gjort en reel forskel for mennesker med demens og deres pårørende. En lang række af handlingsplanens initiativer har karakter af forskellige færdigudviklede værktøjer, der også fremadrettet kan hjælpe centrale aktører som kommuner og regioner med at give mennesker med demens og deres pårørende et trygt og værdigt liv med demens. Samtidig er der også sidenhen igangsat en række initiativer til styrkelse af indsatserne på demensområdet, som eksempelvis handlingsplan til bekæmpelse af udadreagerende adfærd på demensområdet, udbredelse af LÆR AT TACKLE hverdagen som pårørende med særligt fokus på demensområdet, forsøgsordning med befordring af mennesker med en demensdiagnose, bedre hjælp til borgere med demens i det offentlige rum ved hjælp af demensbadges og frivillige tryghedspersoner til mennesker med demens på sygehuse. Endvidere har en enig satspuljekreds igennem årene

prioriteret varige midler til demensområdet som eksempelvis permanente midler til Nationalt Videnscenter for Demens og bedre mulighed for behandling af varigt inhabile. Det er alt sammen initiativer, der skal bidrage til opfyldelse af de nationale mål om, at Danmark bliver mere demensvenligt, at flere får en specifik diagnose, samt at forbruget af antipsykotisk medicin reduceres.

Parterne er dog enige om behovet for fortsat at understøtte nogle af indsatserne i demens-handlingsplanen for at nå målene. Det drejer sig om indsatser inden for følgende tre temaer, der knytter sig op på de tre mål for demensindsatsen:

- Bedre kvalitet i udredning af mennesker med demens
- Nedbringelse af forbruget af antipsykotisk medicin
- Meningsfulde hverdage for mennesker med demens og deres pårørende.

Aftaleparterne er derfor enige om konkret at afsætte midler til følgende:

- Mere specialiserede og tværfaglige udrednings- og behandlingenheder, som skal understøtte en fortsat styrkelse af kvaliteten i udredning og behandling af demenssygdomme og bidrage til målet om, at 80 pct. skal have en specifik diagnose (60 mio. kr.).
- Validering og udrulning af værktøj til almen praksis til brug for tidlig opsporing af demens til sikring af rettidig udredning af demens i almen praksis (5 mio. kr.)
- Monitorerings- og læringsindsatser til nedbringelse af forbruget af antipsykotisk medicin til mennesker med demens samt læringsindsatser ift. smertelindring (4 mio. kr.).
- Udbredelse af "I sikre hænder", hvor Dansk Selskab for Patientsikkerhed rådgiver og oplærer medarbejdere i kommunerne i systematiserede arbejdsgange så eksempelvis medicinfejl minimeres (16 mio. kr.).
- Pulje til praksisnært kompetenceløft til nedbringelse af antipsykotisk medicin (24 mio. kr.).
- Videreførelse af demensrejsehold med særligt fokus på reduktion af forbruget af antipsykotisk medicin til mennesker med demens (20 mio. kr.).
- Videreførelse af de eksisterende rådgivnings- og aktivitetscentre, som bl.a. tilbyder rådgivning og støtte samt sociale og fysiske aktiviteter til mennesker med demens, herunder yngre med demens, og deres pårørende (52 mio. kr.).
- Videreførelse og udbredelse af Nationalt Videnscenter for Demens' værktøjskasse med materiale målrettet demensramte, deres pårørende og fagpersoner, der rådgiver og underviser mennesker med demens og deres pårørende (5 mio. kr.).

- Flere, bedre og mere fleksible aflastningstilbud til mennesker demens og deres pårørende, der skal sikre pårørende et frirum fra sygdommen (40 mio. kr.).
- Udbredelse af gode erfaringer med fysisk træning og aktivitet, så flere kan få glæde af de erfaringer, man allerede ved virker (2 mio. kr.).
- Pulje til lokale og landsdækkende demensvenlige aktiviteter, herunder demensvenlige boformer for mennesker med demens sammen med deres pårørende (16 mio. kr.).
- Årets demenspris, som giver anerkendelse til medarbejdere, der har gjort en særlig indsats på demensområdet. Samtidig uddeles en pris for Årets pårørende for at anerkende de mange pårørende, som ligeledes gør en kæmpe indsats (0,4 mio. kr.).

Der afsættes i alt 244,4 mio. kr. til ovenstående indsatser i perioden 2020-2023. Parterne er enige om, at initiativerne delvist finansieres med i alt 100 mio. kr. af de allerede afsatte midler til Handlingsplan for det gode ældreliv.

Supplerende finansiering til at fjerne aldersloftet for tilskud til psykologbehandling af angst

I aftale om udmøntning af satspuljen på sundhedsområdet for 2019-2022 blev der afsat 23,0 mio. kr. i 2019 og 30,0 mio. kr. årligt herefter til at fjerne aldersloftet på tilskud til psykologbehandling af angst på 38 år. Som følge af efterfølgende forhandlinger med Danske Regioner og KL blev det besluttet, at regionerne og kommunerne tilsammen skal kompenseres yderligere med 1,2 mio. kr. årligt.

Partierne er derfor enige om at afsætte 1,2 mio. kr. til efterreguleringen af bevillingen fra 2020 og frem.

Supplerende finansiering til udarbejdelse af udskrivningsaftaler og koordinationsplaner

I aftale om udmøntning af satspuljen for 2019-2022 blev der afsat 14,0 mio. kr. årligt til finansiering af ændringen af psykiatrilovens bestemmelser om udskrivningsaftaler og koordinationsplaner, jf. lov nr. 506 af 1. maj 2019. Som følge af efterfølgende forhandlinger med Danske Regioner og KL blev det besluttet, at regionerne og kommunerne tilsammen skal kompenseres yderligere med 13,6 mio. kr. årligt.

Partierne er derfor enige om at afsætte 13,6 mio. kr. til efterreguleringen af bevillingen fra 2020 og frem.

Opfølgning på fasttilknyttede læger på plejecentre

Ordnningen med fasttilknyttede læger på plejecentre blev indført med aftale om udmøntning af satspuljen for 2016-2019 med henblik på at forbedre den sundhedsfaglige behandling af beboere på plejecentre, herunder at reducere antallet af forebyggelige indlæggelser, genindlæggelser og korttidsindlæggelser samt forbedring af medicinhåndteringen mv. Ordningen indebærer dels, at de fast tilknyttede læger kan yde generel sundhedsfaglig rådgivning til

personalet på plejecentre dels, at beboere på plejecentre bliver tilbudt at vælge den læge, som er fast tilknyttet plejecentret, og at den faste læge varetager behandlingen af de beboere, der har valgt denne.

I forlængelse af stadig kortere indlæggelsestider oplever kommunerne i stigende grad at skulle håndtere borgere med komplekse problemstillinger, hvorfor en videreførelse af ordningen er af stor betydning for kvaliteten i opgavevaretagelsen i kommunerne, herunder i forhold til medicin håndtering fx i forhold til antipsykotisk medicin til borgere med demens.

Partierne er derfor enige om fortsat at understøtte, at kommunerne kan honorere de faste læger på plejecentre til at yde sundhedsfaglig rådgivning til personalet. Det gælder både kommuner, der har indført ordningen på plejecentre i kommunen og allerede har gode erfaringer med initiativet og kommuner, der endnu ikke er helt i mål.

Der afsættes i alt 20,0 mio. kr. til indsatsen i perioden 2020-2021.

Videreførelse af Det Nationale Sorgcenter

Med aftale om udmøntning af satspuljen på sundhedsområdet for 2016-2019 blev der afsat midler til oprettelsen af Det Nationale Sorgcenter, der skal sikre, at mennesker, som udviser en kompliceret sorgreaktion, modtager kompetent hjælp til bearbejdning af sorgen, så deres og familiens liv ikke hæmmes unødigt af sorgen. Centret skal understøtte dette ved at:

- styrke og koordinere forskning i forhold til udviklingen af konkrete evidensbaserede behandlingstilbud og tidlige indsatser.
- indsamle, systematisere og formidle viden til sorgområdets aktører i regioner og kommuner til gavn for psykologisk behandling og rådgivning af efterladte.
- opbygge kompetencer og udbrede viden om tidlige indsatser og behandling af mennesker med kompliceret sorg.

Partierne er enige om at videreføre bevillingen til Det Nationale Sorgcenter med i alt 8,0 mio. kr. i perioden 2020-2023.

Opfølgning på demensboligpuljen

Med aftale om udmøntning af satspuljen for 2015-2018 blev der afsat i alt 50,0 mio. kr. til mere demensegnede plejeboliger (demensboligpuljen). Det er efter udmøntningen af puljen konstateret, at en række kommuner har afløftet udgifter til moms på et uretmæssigt grundlag. Momsudgifterne til demensindretning af plejeboligers bolig- og fællesarealer skulle enten have været dækket via puljen, hvor midlerne er udmøntet, eller gennem huslejestigninger for beboerne.

Partierne er enige om at afsætte midler til at dække momsudgifterne fra demensboligpuljen, da huslejestigninger for beboerne ikke har været hensigten med puljen. I forbindelse med den endelige afregning af momsrefusion for 2019 i foråret 2020 skal de berørte kommuner

foretage en korrektion af deres indberetning, således at momsrefusion, der er hjemtaget på et uretmæssigt grundlag, tilføres til ordningen.

Der afsættes i alt 8,0 mio. kr. til indsatsen i 2020.

Pulje til mere hjemlighed på plejehjem

Plejehjemmet er beboernes hjem. Et demensvenligt plejehjem er bl.a. kendetegnet ved hjemlighed, genkendelighed og tryghed. At skabe et godt liv for plejehjemsbeboere handler i høj grad om hjemlighed, værdighed og et velfungerende hverdagsliv. Det har desuden stor betydning for beboerne, at deres familie opfatter plejehjemmet som et rart og vedkommende sted at komme på besøg. Et sted med sjæl og hyggelige og hjemlige rammer, hvor der er tæt kontakt mellem personalet og de pårørende, og hvor det er muligt for de pårørende at deltage i beboernes liv.

Satspuljepartierne er enige om at afsætte midler til en pulje, hvor kommuner, selvejende institutioner, friplejeboligleverandører og andre, der ejer eller driver plejecentre og plejehjem, kan søge midler til at skabe mere hjemlige og genkendelige rammer på plejehjem mv. med afsæt i beboernes ønsker.

På den baggrund er parterne enige om at afsætte i alt 20,3 mio. kr. i 2021-2022 til en pulje til mere hjemlighed på plejehjem mv. Heraf afsættes 0,3 mio. kr. i 2022 til, at Sundhedsstyrelsen gennemfører en ekstern evaluering.

Etablering af Whistleblowerordning i Center for Frivilligt Socialt Arbejde

Med aftale om udmøntning af satspuljen 2019 på det sociale området blev det aftalt at etablere en whistleblowerordning på det frivillige sociale område. Ordningen er endnu ikke etableret. Partierne er enige om, at ordningen hensigtsmæssigt kan etableres i sammenhæng med den rådgivende funktion, som Center for Frivilligt Socialt Arbejde har på området for såvel små som store frivillige sociale foreninger. Der indsamles i forbindelse med ordningen relevant viden om antallet af henvendelser, baggrund for henvendelser mv. Der afsættes 0,5 mio. kr. årligt i perioden 2020-2022 til en whistleblowerordning i Center for Frivilligt Socialt Arbejde.

Forudsætninger for aftalen

I tillæg til udmøntningen af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet indgår en række forslag til omprioriteringer af eksisterende satspuljebestemmelser, som en del af forudsætningerne for aftalen.

Endvidere indgår finansiering på 10,0 mio. kr. i 2020 til Socialstyrelsen. Midlerne er overgangsfinansiering efter satspuljeforligets opsigelse og skal sikre, at Socialstyrelsen fortsat kan understøtte kommunerne i at føre en virksom socialpolitik.

Prioriteringer i denne aftale kan ikke omprioriteres i regeringens prioriteringsoplæg, bortset fra evt. uforbrugte midler mv. Omprioriteringer forudsætter aftale i kredsen.

Partierne er enige i forudsætningerne for udmøntningen af aftalen for 2020.

Opgørelse af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet

Reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet svarer til de frigivne midler i den tidligere satspulje, som er opgjort på baggrund af Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019. Hertil er reserven tilført et årligt beløb svarende til niveauet for den gennemsnitlige årlige tilførsel til satspuljen som følge af uforbrugte midler og omprioritering af opsparing i perioden 2015-2019. Endelig er reserven tilført midler som følge af tilbageførsel af midler vedr. sagen om bedrageri i Socialstyrelsen, jf. Aftale om at tilbageføre svindede midler til satspuljen. Aftalepartierne anerkender principperne for opgørelsen af den nye reserve.

Satspuljen betegner de midler, der som følge af satsreguleringsprocenten årligt blev udmøntet til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet med henblik på forbedring af vilkårene for overførselsindkomstmodtagere og svage grupper.

Partierne anerkender den historiske tilblivelse af satspuljen og bakker med aftalen op om at tilstræbe, at midlerne i den nye reserve i enighed mellem partierne fordeles og anvendes til udsatte og svage grupper. Der gives særlig prioritet til socialområdet, som derved modtager langt hovedparten af midlerne.

Bilag 1. Principper for udmøntning af reserven

Partierne bag aftalen er enige om, at ”reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet” skal fungere som en katalysator for en bæredygtig, helhedsorienteret og forventet mere virkningsfuld socialpolitik. Partierne er desuden enige om, at civilsamfundet spiller en helt afgørende rolle i den sociale indsats.

Reserven anvendes til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsarbejdsmarkedsområdet mv., men i overensstemmelse med *Aftale om en ny regulering af folkepensionen og indførelse af obligatorisk opsparring for overførselsmodtagere* af 30. november 2018 vil der blive givet ”*helt særlig prioritet til socialområdet, som dermed vil modtage langt hovedparten af midlerne*”, ligesom det vil blive ”*prioriteret at understøtte et velfungerende civilsamfund*”. Reserven anvendes som altovervejende udgangspunkt til midlertidige initiativer samt forsøgs- og udviklingsprojekter.

Partierne er enige om, at der frem mod næste års aftale om udmøntning af reserven skal forberedes en drøftelse af nogle principper for, hvordan reserven kan udmøntes, så den i videst muligt omfang kan fremme en forventet mere virkningsfuld socialpolitik.

Som afsæt for forhandlinger om principperne for udmøntningen af reserven har partierne noteret sig følgende:

- Udviklings- og Investeringsprogrammerne på henholdsvis børne- og voksenområdet er centrale katalysatorer for at udvikle og udbrede virkningsfulde indsatser, som er efterspurgt i kommuner og blandt andre aktører på området. Programmerne understøtter en systematisk og strategisk prioritering af indsatser på baggrund af faglige indstillinger fra kommuner, Socialstyrelsen mv.

Principperne skal understrege vigtigheden af at prioritere langsigtede og strategiske indsatser i forbindelse med udmøntning af reserven. Samtidig anerkendes det, at udvikling af socialområdet samlet set også rækker ud over udvikling af konkrete metoder og indsatser, som det finder sted i fx Udviklings- og Investeringsprogrammerne.

- I Danmark spiller civilsamfundet en ganske særlig rolle i den sociale indsats for udsatte og sårbare mennesker. Der er mange frivillige, sociale organisationer, herunder små organisationer, der dygtigt rækker en støttende hånd ud til de mennesker, der har særligt brug for det. Samtidig er civilsamfundet en bærende kraft i innovationen af nye sociale indsatser og er også på den måde en del af infrastrukturen på området samlet set.

Principperne skal afspejle et politisk ønske om, at civilsamfundet også fremover skal spille en væsentlig rolle på det sociale område. Både i den nære relation og lokale forankring og i forhold til den sociale innovation og støtte. Samtidig anerkendes det, at der er behov for at målrette og prioritere støtten til civilsamfundet, så der bliver skabt ro til at opnå de formål, som støtten er givet til.

- Der er over en årrække iværksat større og mindre indsatser for forskellige målgrupper. Midlerne er ofte afsat for en midlertidig periode med henblik på, at den videre forankring finder sted i fx kommuner el.lign.

Principperne skal understøtte et politisk ønske om at følge op på tidligere iværksatte indsatser til enkelte målgrupper, så der bygges videre på gode erfaringer, og indsatser ikke tabes på gulvet. Samtidig anerkendes det, at det medfører et ansvar for tidligt i processen at gøre sig overvejelser om mulig forankring og opfølgning på indsatserne.

Bilag 2. Kriterier vedr. ansøgningspuljer på social- og indenrigsområdet

Styrket frivillig økonomi- og gældsrådgivning

Puljens formål er at støtte projekter, som tilbyder gratis økonomi- og gældsrådgivning, der hjælper socialt udsatte mennesker med gældsproblemer og som kan yde forebyggende rådgivning til særligt udsatte målgrupper, herunder gældsrådgivning med forebyggende formål. Målgruppen er socialt udsatte mennesker, som har en kombination af lav indkomst, gæld og lavt rådighedsbeløb samt særligt særlige målgrupper som fx unge med en begyndende spille-gæld eller mennesker, der står i en svær økonomisk situation og samtidig skal håndtere livskriser som fx skilsmisse og spørgsmål om forældremyndighed. Ansøgerkredsen er frivillige sociale foreninger og private organisationer, herunder almene boligorganisationer. Gældsrådgivningen sker i forpligtende partnerskab mellem relevante og tværsektorielle aktører – fx mellem kommunale myndigheder, frivillige foreninger og almene boligorganisationer. Gældsrådgivningen skal være uvildig og fortrolig og primært ydes af frivillige med relevante faglige kompetencer. Projekterne skal bygge bro og samarbejde med relevante kommuner, myndigheder og andre civilsamfundsindsatser om en helhedsorienteret indsats. Der kan søges støtte til etablering af nye frivillige gældsrådgivninger samt videreførelse eller udvidelse af eksisterende frivillige gældsrådgivninger. Der vil blive lagt vægt på, at der er geografisk spredning mellem rådgivningerne, samt vægt på projekter, som dækker geografisk bredt, fx gennem lokale afdelinger. Ansøger forpligter sig til at arbejde efter kvalitetsstandarder om indhold i gældsrådgivning, kompetencer, etik og dokumentation fastsat og beskrevet i vidensfunktionen. Det er et krav, at tilskudsmottagere afrapporterer, hvor mange borgere som deltager i projektet. Yderligere ansøgningskriterier for puljen kan efterfølgende blive fastsat af Social- og Indenrigsministeriet inden for puljens formål. Der kan med ansøgningspuljen opnås støtte i op til fire år.

Der afsættes 12,0 mio. kr. i 2020 og 13,0 mio. kr. årligt i perioden 2021-2023 til puljen. Midlerne udmøntes samlet i én ansøgningspulje i 2020. Der kan reserveres op til 3 pct. af bevilningen til administration af puljen.

Fritidsplas til socialt udsatte børn og unge

Formålet med puljen er at styrke udsatte børn og unges sociale kompetencer og muligheder for at deltage i foreningslivet gennem udbredelsen af fritidsplas, bestående af en kombination af fritidsvejledning og økonomisk støtte til børn og unge til kontingent og udstyr. Puljens ansøgerkreds er kommuner, der ikke har en eksisterende fritidspasordning. Målgruppen er udsatte børn, unge, der ikke selv har mulighed for at deltage i fritidsaktiviteter, og deres familier. Det er et kriterie for at få del i puljen, at foreningslivet i kommunen er tænkt med i det lokale

projekt. Det er desuden et kriterie for at få del i puljen, at en eller flere fritidsvejledere tilknyttes projektet i kommunen. Projekterne skal ligge inden for den faglige ramme, som Socialstyrelsen udarbejder på baggrund af eksisterende viden. Det er et krav, at tilskudsmodtagere af-rapporterer, hvor mange borgere som deltager i projektet. Yderligere kriterier for udmøntning af puljen kan fastsættes efterfølgende af Social- og Indenrigsministeriet inden for puljens formål. Der kan med ansøgningspuljen opnås støtte i op til fire år.

Der afsættes 13,1 mio. kr. i 2021, 3,6 mio. kr. i 2022 og 4,9 mio. kr. i 2023.

Midlerne udmøntes samlet i én ansøgningspulje i 2021. Der kan reserveres op til 3 pct. af bevillingen til ansøgningspuljen til administration af puljen.

Støtte til julehjælp

Puljens formål er at støtte frivillige foreninger og organisationers uddeling af julehjælp til udsatte familier og derigennem hjælpe familierne via deres sociale indsatser. Målgruppen er socialt udsatte familier med børn, der er økonomisk klemte, og som ikke har råd til at holde jul med mad og gaver. Familierne skal have lovligt ophold i Danmark. Ansøgerkredsen er landsdækkende frivillige foreninger og organisationer, som uddeler julehjælp. Tilskuddet til de enkelte foreninger og organisationer fordeles på grundlag af en fordelingsnøgle. Det er et krav, at tilskudsmodtagere af-rapporterer, hvor mange borgere som deltager i projektet. Yderligere kriterier for udmøntning af puljen kan fastsættes efterfølgende af Social- og Indenrigsministeriet inden for puljens formål.

Der afsættes 5,0 mio. kr. årligt fra 2020 og frem til puljen.

Puljen udmøntes én gang hvert andet år med to års bevillinger. Projektperioden er toårig. Der kan reserveres op til 3 pct. af bevillingen til administration af puljen.

Støtte til sommerferiehjælp

Puljens formål er at yde støtte til sommerferieophold for socialt udsatte familier med hjemmeboende børn samt opfølgende sociale aktiviteter, så familierne kan få hjælp til at få hverdagen til at hænge bedre sammen samt få udvidet deres sociale netværk. Målgruppen er socialt udsatte familier med hjemmeboende børn, som ikke selv har mulighed for at komme på sommerferie. Familierne skal have lovligt ophold i Danmark. Ansøgerkredsen er frivillige sociale foreninger og organisationer samt almennyttige boligforeninger, der arrangerer og gennemfører sommerferieophold. Både forældre og børn skal deltage i sommerferieopholdet, og der skal tilbydes minimum to opfølgende sociale aktiviteter for familierne efter sommerferieopholdet inden for et år, som kan bidrage til at fastholde og udvikle familiernes kontakter og netværk og til at forbedre familiernes trivsel. Det er et krav, at tilskudsmodtagere af-rapporterer, hvor mange borgere som deltager i projektet. Yderligere kriterier for udmøntning af puljen kan fastsættes efterfølgende af Social- og Indenrigsministeriet inden for puljens formål.

Der afsættes 5,0 mio. kr. årligt fra 2020 og frem til puljen.

Puljen udmøntes én gang hvert andet år med to års bevillinger. Projektperioden er toårig. Der kan reserveres op til 3 pct. af bevillingen til administration af puljen.

Støtte til etablering af midlertidige nødovernatningstilbud

Puljens formål er at sikre oprettelse af midlertidige nødovernatningstilbud, som gadesovende hjemløse kan benytte til akut overnatning i vintermånederne og dermed bl.a. modvirke de helbredsmæssige problemer, som målgruppen af hjemløse ellers kan opleve. Målgruppen er gadesovende hjemløse med lovligt ophold i Danmark, som har behov for et akut overnatningstilbud i vintermånederne. Ansøgerkredsen er frivillige foreninger og organisationer samt kommuner. Tilbud, der er oprettet efter § 110 i serviceloven, kan ligeledes søge om midler fra puljen, hvis kapaciteten udvides med ad hoc pladser. Ved vurderingen af ansøgningerne vil der blive lagt vægt på den geografiske fordeling af tilskud under hensyn til antallet af hjemløse i kommunerne. Det er et krav, at tilskudsmodtagere afrapporterer, hvor mange borgere som deltager i projektet. Yderligere kriterier for udmøntning af puljen kan fastsættes efterfølgende af Social- og Indenrigsministeriet inden for puljens formål.

Der afsættes 5,0 mio. kr. årligt fra 2020 og frem til puljen.

Puljen udmøntes én gang hvert andet år med to års bevillinger. Projektperioden er toårig. Der kan reserveres op til 3 pct. af bevillingen til administration af puljen.

Exitpakke til mennesker i prostitution

Puljens formål er at give mennesker i prostitution mulighed for at få rådgivning om alternativer til et liv i prostitution og evt. støtte til at forlade prostitution gennem en målrettet og helhedsorienteret indsats. Målgruppen er danske såvel som udenlandske borgere over 18 år med lovligt ophold i Danmark, der er i prostitution og har sociale vanskeligheder som følge af prostitution. Hvis projekterne kommer i kontakt med potentielle ofre for menneskehandel i Danmark henvises de til indsatser mod menneskehandel i regi af gældende handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel. Ansøgerkredsen er kommuner i samarbejde med NGO'er. Kommunerne kan etablere partnerskaber med flere kommuner. Rådgivningen og støtten skal varetages af medarbejdere med relevante kompetencer til at arbejde med målgruppen og skal baseres på relevante metoder eller tilgange. Projekterne forpligter sig til at samarbejde med Socialstyrelsen om fx vidensopsamling og formidling af projekternes erfaringer. Det er et krav, at tilskudsmodtagere afrapporterer, hvor mange borgere som deltager i projektet. Yderligere kriterier for puljen kan efterfølgende blive fastsat af Social- og Indenrigsministeriet inden for puljens formål. Der kan med ansøgningspuljen opnås støtte i op til fire år.

Der afsættes 6,8 mio. kr. i 2020, 14,5 mio. kr. i 2021, 14,6 mio. kr. i 2022 og 14,5 mio. kr. i 2023 til puljen.

Midlerne udmøntes samlet i én ansøgningspulje i 2020. Der kan reserveres op til 3 pct. af bevillingen til administration af puljen.

Støtte til ungekrisecenter

Formålet med puljen er at støtte etableringen og driften af et ungekrisecenter, som skal give børn og unge under 18 år et sted, hvor de kan gå direkte ind "fra gaden" og få hjælp og vejledning, når de oplever at være i krise. Derudover vil der være mulighed for, at unge i alderen 14 til 17 år kan overnatte på stedet i akutte situationer i en kortere periode.

Puljens ansøgerkreds er private og frivillige organisationer, og det forventes, at én organisation kan modtage støtte fra ansøgningspuljen. Det er et krav til ansøgeren, at der er indgået

en samarbejdsaftale med en eller flere kommuner om etableringen. Målgruppen er sårbare og udsatte børn og unge under 18 år i krise eller kriselignende tilstand. Det er et kriterie for at få del i puljen, at centret etableres som et fysisk sted, og tilbuddet skal være gratis for børn og unge at benytte. Hvis centret etablerer sengepladser, er det et krav, at tilbuddet godkendes som et anbringelsessted og alene anvendes enten med samtykke fra forældremyndighedsindehaver, når der ikke foreligger en afgørelse om anbringelse fra kommunen, eller uden forældrenes samtykke i de tilfælde, hvor der bliver truffet en afgørelse om en akut anbringelse af et barn på 14-17 år. Endeligt er det et krav, at tilskudsmodtager forpligter sig på at afrapportere løbende på antal brugere af tilbuddet, deres karakteristika mv. til brug for en samlet erfaringsopsamling af forsøget. Yderligere kriterier for udmøntning af puljen kan fastsættes efterfølgende af Social- og Indenrigsministeriet inden for puljens formål. Der kan med ansøgningspuljen opnås støtte i fire år.

Der afsættes 3,2 mio. kr. i 2020, 4,3 mio. kr. i 2021, 4,5 mio. kr. i 2022 og 4,0 mio. kr. i 2023 til puljen. Midlerne udmøntes samlet i én ansøgningspulje i 2020. Der kan reserveres op til 3 pct. af bevillingen til administration af puljen.

Bilag 3. Oversigt over aftale om udmøntningen af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 20-23

Tabel 1

Aftale om udmøntningen af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2020-2023

Nr.	Mio. kr., 2020-pl	2020	2021	2022	2023	Varigt	I alt
Social- og Indenrigsministeriet i alt		86,6	126,4	135,9	127,8	20,0	476,7
1	Styrket frivillig økonomi- og gældsrådgivning	13,0	14,0	14,0	14,0	-	55,0
2	Fritidsplas til socialt udsatte børn og unge	-	13,8	3,6	4,9	-	22,3
3	Styrket infrastruktur på civilsamfundsområdet	10,0	8,0	17,2	17,2	-	52,4
4	Permanent støtte til julehjælp, sommerferie hjælp og nødovernatningstilbud	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	60,0
5	Videreførelse af BPA-rådgivningsfunktionen	1,0	1,0	1,0	1,0	-	4,0
6	Videreførelse af Levevilkårsundersøgelsen og Inklusionsmålingen	3,3	1,0	0,3	1,1	-	5,7
7	Videreførelse af Ordbog over Dansk Tegnsprog	0,8	0,8	0,8	0,8	-	3,2
8	Exitpakke til mennesker i prostitution	10,0	15,0	15,0	15,0	-	55,0
9	Mere investeringstankegang på det sociale område – Bedre viden om økonomi og effekt af sociale indsatser	-	2,0	2,0	2,0	3,0	6,0
10	Landsdækkende behandlingstilbud til mennesker med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen	-	11,0	11,0	11,0	-	33,0
11	Hjælp til udsatte børn og unge i Grønland	20,0	20,0	20,0	20,0	-	80,0
12	Støtte til udsatte grønlandere i Danmark	-	4,1	4,1	4,1	-	12,3
13	Etablering af Whistleblowerordning i Center for Frivilligt Socialt Arbejde	0,5	0,5	0,5	-	-	1,5
14	Styrket indsats for implementering af Housing First på hjemløseområdet	1,0	1,0	10,0	10,0	-	22,0
15	Bedre rammer for overgangen til voksenlivet for unge med handicap	0,5	2,0	2,0	2,0	2,0	6,5
16	Støtte til ungekrisecenter	3,2	4,4	4,6	4,3	-	16,5

17	Undersøgelse af udfordringerne i anbringelsessager	1,0	-	-	-	-	1,0
18	Ramme til frivillige sociale indsatser	7,3	12,8	14,8	5,4	-	40,3
	- Heraf FBU ForældreLANDSforeningen	-	2,0	2,0	1,0	-	5,0
	- Heraf Projekt Unik - Børns Trivsel	2,5	2,5	2,5	1,3	-	8,8
	- Heraf GirlTalk	0,3	0,3	0,3	0,2	-	1,1
	- Heraf OMBOLD	2,0	2,0	2,0	1,0	-	7,0
	- Heraf Idræt for Sindet	1,5	1,5	1,5	0,8	-	5,3
	- Heraf Linie 14 - Et værested	0,5	0,5	0,5	0,3	-	1,8
	- Heraf AmiAmi	0,5	0,5	2,5	-	-	3,5
	- Heraf Peer-Netværket Danmark	-	1,5	1,5	0,8	-	3,8
	- Heraf Mentornetværket hos KVINFO	-	2,0	2,0	-	-	4,0
	Beskæftigelsesministeriet i alt	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	4,0
19	Løsning af grænsehindringer for førtidspensionister i rigsfællesskabet	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	4,0
	Sundheds- og Ældreministeriet i alt	99,2	101,1	101,0	66,6	14,8	367,9
20	Døgnåbning af Livslinien	2,0	2,0	2,0	2,0	-	8,0
21	Opfølgning på demenshandlingsplan 2025	57,4	72,3	66,9	47,8	-	244,4
22	Supplerende finansiering til at fjerne aldersloftet for tilskud til psykologbehandling af angst	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	4,8
23	Supplerende finansiering til udarbejdelse af udskrivningsaftaler og koordinationsplaner	13,6	13,6	13,6	13,6	13,6	54,4
24	Opfølgning på fast tilknyttede læger på plejecentre	15,0	5,0	-	-	-	20,0
25	Videreførelse af Det Nationale Sorgcenter	2,0	2,0	2,0	2,0	-	8,0
26	Opfølgning på demensboligpuljen	8,0	-	-	-	-	8,0
27	Pulje til mere hjemlighed på plejehjem	-	5,0	15,3	-	-	20,3
	Aftale i alt ¹⁾	186,8	228,5	237,9	195,4	35,8	848,6

1) Heri indgår forudsætninger for forhandlingerne, herunder omprioritering af i alt 159,0 mio. kr. 2020-2023.

Bilag 4. Fra aftale om udmøntning af satspuljen for 2019

1	Titel	Styrkelse af borgernes retssikkerhed						
2	Forslagsstiller	-						
3	Tilskudsmodtager	-						
4	Forslagets formål	Formålet med initiativet er, at gennemsigtigheden og overvågningen af borgernes retssikkerhed på det sociale område skal styrkes. De seneste offentliggjorte danmarkskort viser således, at omgørelsesprocenterne for kommunernes afgørelse i Ankestyrelsen er for høje.						
5	Beskrivelse af initiativet og aktiviteter	<p>Der afsættes i alt 12 mio. kr. i perioden 2019-2022 til gennemførelse af initiativer der skal bidrage til en styrkelse af borgernes retssikkerhed på det sociale område. Forslag hertil skal indeholde en forankring af en styrket indsats i en institutionel enhed.</p> <p>Enheden skal bl.a. arbejde med spørgsmål vedrørende kommuners praksis og en sammenligning af praksis i kommunerne, herunder sagsbehandlingstider, oplysning af sager, individuel vurdering af behov mv.</p> <p>Forslagene forhandles med partierne bag satspuljeaftalen inden 1. marts 2019.</p>						
6	Forslagets succeskriterier	Succeskriteriet er at styrke gennemsigtigheden og overvågningen af borgernes retssikkerhed på det sociale område.						
7	Viden, evaluering og opfølgning	<p>Initiativet skal ikke evalueres særskilt.</p> <p>Initiativet har ikke udvikling af ny viden som formål.</p>						
8	Udmøntning, inkl. tidsplan	<p><i>Udmøntning</i></p> <p>Initiativet skal ikke evalueres særskilt, men der følges op via danmarkskortene over kommunernes omgørelsesprocenter i Ankestyrelsen på socialområdet.</p> <p><i>Tidsplan</i></p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Tid</th> <th>Aktivitet</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. kvartal 2019</td> <td>Udarbejdelse af forslag, forhandling med satspuljekredsen</td> </tr> <tr> <td>2. kvartal 2019</td> <td>Arbejdet i enheden påbegyndes</td> </tr> </tbody> </table>	Tid	Aktivitet	1. kvartal 2019	Udarbejdelse af forslag, forhandling med satspuljekredsen	2. kvartal 2019	Arbejdet i enheden påbegyndes
Tid	Aktivitet							
1. kvartal 2019	Udarbejdelse af forslag, forhandling med satspuljekredsen							
2. kvartal 2019	Arbejdet i enheden påbegyndes							
9	Varighed og implementering	Initiativet er fireårigt og udmøntes i perioden 2019-2022.						
10	Evt. efterregulering	Behovet for efterregulering vil afhænge af de konkrete initiativer.						

Mio. kr. i 2019-PL	2019	2020	2021	2022	I alt
Forslag i alt	3,0	3,0	3,0	3,0	12,0

Bilag 5.

Venstre, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Det Radikale Venstre er uenige i regeringens fortolkning af forligsbindingerne vedrørende aftalen om fordelingen af midlerne fra satspuljen. Satspuljen har gennem tiden været genstand for meget kritik, men er også grundlaget for sociale indsatser for over 15 mia. kr. og vil løbende generere midler til fortsat prioritering på baggrund af den historisk lavere regulering af overførselsindkomsterne.

Selv om vi accepterer, at regeringen har valgt at invitere flere partier til forhandlingerne om udmøntning, så er det fortsat vores opfattelse, at forliget består af de partier, som har tilsluttet sig aftalen d. 21. december 2018, og at det fremadrettet alene er disse partier, som forligskredsen er forpligtet til at udmønte midlerne sammen med.

fm.dk